

Forskning med förbehåll? Auktoritär påverkan i svensk- kinesiska forskningsrelationer

Gustav Sundqvist och Erik Mo Welin

Innehållsförteckning

Förord.....	5
Sammanfattning	6
Summary	8
Introduktion.....	11
Upplägg	12
Vad är auktoritär påverkan?.....	13
Metod	16
Översiktsstudie.....	18
Auktoritär påverkan på kinesisk forskning och forskningssamarbeten med Kina	19
Kinesisk auktoritär påverkan på akademien utomlands	20
Kinesiska statliga organisationers närvaro på utländska universitet	22
Påtryckningar mot universitet, organisationer och förlag.....	23
Politisk påverkan genom kooptering av forskare	24
Övervakning och indirekta hot	25
Begränsningar av tillgång till Kina och kinesiska forskningsdata....	25
Hot, trakasserier och påtryckningar	25
Reaktioner på repression: självcensur och trots.....	27
Ökat säkerhetsfokus inom forskningssektorn.....	29
Sammanfattning av resultat i översiktsstudien	30
Auktoritär påverkan mot Sverigebaserade forskare.....	31
Auktoritär påverkan mot Kinavetare	31
Koopteringsförsök mot Kinavetare.....	31
Repression mot Kinavetare.....	31
Självcensur och forskningsstrategier	35
Auktoritär påverkan mot Kina-samarbetande forskare	38
Upplevelser av samarbete och risk för kooptering bland Kina- samarbetande forskare	39
Upplevelser av repression.....	41
Forskningsstrategier.....	44

Missnöje med överdrivet säkerhetsfokus.....	46
Slutsats	48
Policyrekommendationer.....	49
Litteraturlista	51

Förord

Under genomförandet av forskningsprojektet arbetade Gustav Sundqvist som lektor på Mälardalens universitet (MDU) och analytiker på Nationellt kunskapscentrum om Kina (NKK) vid Utrikespolitiska institutet (UI) medan Erik Mo Welin arbetade som analytiker på NKK. Arbetet med denna rapport har finansierats av Myndigheten för psykologiskt försvar (MPF) och utvecklats i ett samarbete mellan MDU och NKK. Utöver forskargruppen har även Anna-Elisabeth Untiedt, Viktor Hellbom, Emma Tideman, Pamela Rivera, Sidra Amir, Per Nyström och Otilia Mackerle gjort betydande bidrag till forskningsprojektet.

Sammanfattning

I denna rapport undersöks om/hur Kinas auktoritära politiska system påverkar svensk-kinesiska forskningsrelationer. Studien har fokus på förekomsten av auktoritär påverkan på Sverigebaserade forskare som (1) samarbetar med Kina (Kina-samarbetande forskare) och (2) studerar Kina (Kinavetare). Rapporten bygger på intervjuer, enkätundersökningar och en översiktsstudie av Kinas auktoritära påverkan på den akademiska sektorn i västliga demokratier. Detta är våra främsta resultat:

- Översiktsstudien visar att auktoritär påverkan förekommer inom akademiska relationer mellan Kina och västliga demokratier. Det är inte ovanligt att forskare med relationer till Kina, framför allt Kinavetare, erbjuds finansiella fördelar för att agera i enlighet med det kinesiska kommunistpartiets intressen. Det finns också exempel på att Kinavetare utsätts för grövre typer av repression såsom trakasserier och direkta hot. Personer vid universitet med kinesisk bakgrund, framför allt studenter, är särskilt drabbade av auktoritär påverkan.
- Nästan nio av tio forskare som samarbetar med kinesiska kollegor och deltog i enkätstudien anser att samarbetet fungerar väl. I denna grupp finns också en utbredd frustration över att forskningssamarbeten med Kina framställs på ett negativt sätt i Sverige. Över hälften anser att politiska hinder har försämrat samarbeten mellan Sverige och Kina.
- Kinavetare drabbas mer av auktoritär påverkan än Kina-samarbetande forskare. Drygt var fjärde av enkätstudiens deltagare har exempelvis fått indikationer från kinesiska myndigheter om att deras forskning anses politiskt känslig. Flera har också nekats visum för att resa till Kina. Andelarna är betydligt högre bland Sverigebaserade Kinavetare än bland deras internationella motsvarigheter. Det förekommer också hot och trakasserier mot Kinavetare inom Sveriges gränser, vilket är en särskilt allvarlig aspekt av Kinas auktoritära påverkan.
- Drygt sju av tio deltagande Kinavetare anser att självcensur är ett problem inom forskningsområdet, och tre av tio har anpassat forskningsprojekts fokus eller språk för att göra dem mindre känsliga.

- Nästan var fjärde Kina-samarbetande forskare upplever att forskare anpassar sina ämnen för att undvika negativa konsekvenser från kinesiska myndigheter. Knappt var tionde har blivit erbjuden finansiella eller andra fördelar av kinesiska samarbetspartner eller myndigheter. Detta skulle kunna utgöra försök till kooptering.

Rapporten visar på komplexiteten i svensk-kinesiska forskningsrelationer. Medan forskare som samarbetar med Kina med några få undantag tycker att samarbeten fungerar mycket bra upplever Sverigebaserade Kinavetare att de utsätts för omfattande auktoritär påverkan. Resultaten utgör ytterligare exempel på hur forskare och lärare vid svenska lärosäten utsätts för hat, hot och trakasserier. För att bemöta dessa utmaningar föreslås följande policyrekommendationer:

1. Lärosäten bör utveckla konkreta strategier och handlingsplaner för att hantera den auktoritära påverkan som forskare utsätts för.
2. Lärosäten bör i samarbete med myndigheter och andra aktörer med relevant kunskap genomföra fler kunskapshöjande insatser riktade mot forskare som ger grundläggande information om Kinas och andra auktoritära staters politiska system och metoder för auktoritär påverkan.
3. Lärosäten bör utveckla nya administrativa roller på lärosäten med bredare kompetens, som ansvarar för både säkerhetsfrågor och internationaliseringsfrågor.
4. Lärosäten bör inrätta nya roller som ansvarar för att informera om akademisk frihet, kartlägga politiskt motiverade hot mot forskare och studenter samt stötta de som utsätts.

Summary

This report examines whether and how China's authoritarian political system affects Swedish-Chinese research relations. The study focuses on the existence of authoritarian influence on researchers based in Sweden who (1) collaborate with China (China-collaborating researchers) and (2) study China (China scholars). The report is based on interviews, surveys, and a review of China's authoritarian influence on the academic sector in Western democracies. These are our main conclusions:

- The overview study shows that authoritarian influence occurs in academic relations between China and Western democracies. It is not uncommon for researchers with relations to China, especially China scholars, to be offered financial benefits to act in accordance with the interests of the Chinese Communist Party. There are also instances of more severe forms of repression against China scholars, and these include harassment and direct threats. Individuals at universities with Chinese backgrounds, especially students, are particularly affected by authoritarian influence.
- Almost nine out of ten researchers who collaborate with China and who participated in the survey consider collaborations to be working well. This group also expresses widespread frustration that research collaboration with China is portrayed in a negative light in Sweden. More than half believe that political obstacles have impaired collaboration between Sweden and China.
- China scholars are more affected by authoritarian influence than researchers who collaborate with China. For example, just over a quarter of the survey participants have received indications from Chinese authorities that their research is considered politically sensitive. Several have also been denied visas to travel to China. The proportions are significantly higher among Sweden-based China scholars than among their international counterparts. There are also examples of threats and harassment against China scholars within Sweden's borders, which is a particularly serious aspect of China's authoritarian influence.

- More than seven out of ten participating China scholars believe that self-censorship is a problem in their field of research, and three out of ten have adapted the focus or language of their research projects to make them less sensitive.
- Almost one in four researchers collaborating with China feel that researchers adapt their topics to avoid negative consequences from Chinese authorities. Just under one in ten have been offered financial or other benefits by Chinese partners or authorities. This could be examples of cooptation.

The report highlights the complexity of Swedish-Chinese research relations. While researchers who collaborate with China, with a few exceptions, believe that collaboration works very well, Sweden-based China experts feel that they are subject to extensive authoritarian influence. The findings provide further examples of how researchers and teachers at Swedish universities are subjected to hatred, threats, and harassment. To address these challenges, the following policy recommendations are proposed in the report:

1. HEI:s should develop concrete strategies and action plans to address the authoritarian influence that researchers are exposed to.
2. Higher education institutions (HEI:s), in cooperation with public authorities and other actors with relevant expertise, should carry out more knowledge-raising initiatives directed at researchers, providing basic information about the political systems of China and other authoritarian states as well as their methods of authoritarian influence.
3. HEI:s should develop new administrative roles with broader expertise, responsible for both security issues and matter related to internationalization of research.
4. HEI:s should establish new roles responsible for providing information about academic freedom, mapping politically motivated threats against researchers and students, and supporting those who are targeted.

Introduktion

Kinas betydelse som forskningsnation har ökat kraftigt under de senaste decennierna. Från en närmast obefintlig kapacitet i början av 1970-talet publicerar landet i dag flest vetenskapliga artiklar i världen (Forsberg m.fl., 2023, s. 5). Kina har också passerat USA som landet med högst antal forskningsartiklar bland de mest citerade (Brainard och Normile, 2022; Wagner m.fl., 2022) och är en världsledande nation inom flera forskningsfält (Marginson 2022, s. 882). Som en följd är Kina i dag en vanlig samarbetspartner för andra stora forskningsländer. Exempelvis var Kina 2022 USA:s största forskningspartner (National Science Board, 2023) och Storbritanniens näst största (Universities UK, n.d.). Från 2012 till 2023 gick Kina från att ha varit Sveriges tolfte största forskningspartner till att bli den fjärde största (Shih, 2024).

Sedan Xi Jinping blev Kinas högsta politiska ledare 2012 har landet samtidigt utvecklats i en alltmer auktoritär riktning (V-Dem, 2025). De stora skillnaderna mellan Sveriges och Kinas politiska system, och de geopolitiska konflikterna mellan liberala demokratier och auktoritära stater, medför stora utmaningar för de svensk-kinesiska forskningsrelationerna. I den svenska regeringens skrivelse kring frågor som rör Kina från 2019 nämns forskningsetik, akademisk frihet, immaterialrättsskydd och kinesiska universitets kopplingar till Kinas militära sektor som exempel på konfliktområden i ländernas forskningsrelationer (Regeringen, 2019, s. 18). För flera av dessa områden finns oro för att de auktoritära och repressiva inslagen i Kinas politiska maktutövande även kan drabba mellanstatliga forsknings-samarbeten, forskare i Sverige och/eller forskare med svenskt medborgarskap.

Vi vet att personal vid svenska lärosäten ofta utsätts för hot och trakasserier, främst från studenter och kollegor (Brax, 2024). Om även främmande makt kommer undan med att utsätta forskare för denna typ av behandling kan den akademiska friheten prövas ytterligare. I en tid när den akademiska friheten utmanas och demokratin är på tillbakagång globalt finns ett stort behov av kunskap om hur auktoritära stater såsom Kina påverkar forskningsrelationer. Auktoritär påverkan kan exempelvis leda till självcensur som på sikt kan skada forskningens tillförlitlighet. Samtidigt finns begränsad empirisk litteratur om hur auktoritära stater påverkar internationella

forskningsrelationer. Syftet med denna studie är att bidra till detta område genom att undersöka auktoritär påverkan på svensk-kinesiska forskningsrelationer, med särskilt fokus på repression.

För att uppfylla detta syfte används ett antal metoder. Vi har gjort en översiktsstudie för att kartlägga litteratur om förekomsten av auktoritär påverkan, med fokus på repression, i forskningsrelationer mellan västliga demokratier och Kina. Därutöver har vi gjort två empiriska studier med hjälp av enkäter och semistrukturerade intervjuer. Den första av dessa riktades till Sverigebaserade forskare som samarbetar med Kinabaserade forskare (Kina-samarbetande forskare). Den andra riktades till Sverigebaserade forskare inom samhällsvetenskap och humaniora med särskilt fokus på ett Kinarelaterat ämne (Kinavetare).

Upplägg

Rapporten inleds med ett kapitel om centrala begrepp, framför allt auktoritär påverkan och transnationell repression. Därefter följer ett kort metodkapitel om våra metodologiska tillvägagångssätt. Efter detta följer ett kapitel som redovisar resultaten av en översiktsstudie av kinesisk auktoritär påverkan på forskningsrelationer med västliga demokratier. I översiktsstudien har vi kartlagt förekomsten av sådan påverkan genom att sammanställa resultat från tidigare empiriska undersökningar. I nästa kapitel presenterar och diskuterar vi resultaten från undersökningens enkät- och intervjustudier. Sist finns våra slutsatser där vi sammanfattar och diskuterar studiens resultat. Där finns även ett antal policyrekommendationer till svenska lärosäten och beslutsfattare.

Vad är auktoritär påverkan?

Demokratier kan definieras som politiska system där ”partier förlorar val” (Przeworski, 1991, 10) och innehåller därmed alltid ett mått av osäkerhet. Icke-demokratiska system, eller autokratier, kan å sin sida definieras i kontrast till demokratier eftersom deras främsta syfte är att undvika denna politiska osäkerhet (Gerschewski, 2023, s. 4). Enligt Gerschewski (2013) kan den politiska osäkerheten i ett auktoritärt system minimeras och dess stabilitet maximeras genom ett samspel mellan tre faktorer: legitimering, kooptering och repression.

Legitimering syftar på processen för att nå stöd genom undersåtars aktiva medgivande, efterlevnad av regler och passiva lydnad. Kooptering kan definieras som kapaciteten att knyta strategiskt relevanta aktörer till regimen (Gerschewski 2013, s. 18–22). Repression kan slutligen definieras som ”handlingar från statliga eller privata aktörer som syftar till att förhindra, kontrollera eller begränsa icke-institutionella kollektiva handlingar (exempelvis protester) inklusive initieringen av dessa” (Earl, 2011, s. 263).¹

Historiskt har forskning om auktoritära regimer främst fokuserat på hur de utövar makt inom sina staters gränser. Auktoritära regimer utövar dock även inflytande mot upplevda undersåtar utomlands, ett fenomen som inom forskningen kallas transnationell auktoritarianism eller transnationell repression (Glasius, 2018; Wackenhut, 2024; Wong, 2024; Tsourapas, 2021). Genom legitimering behandlas utvalda personer utanför den auktoritära statens gränser som ”patrioter” eller ”förrädare”, genom kooptering behandlas de som klienter och genom repression behandlas de som kriminella eller undersåtar (Glasius 2018, s. 187–189). Transnationell auktoritarianism kan även utövas av aktörer med indirekt anknytning till auktoritära regimer, exempelvis ”repressiv nationalistiska diaspora” (Wong 2024). I den här rapporten kallas transnationell auktoritarianism för auktoritär påverkan, och studien fokuserar på två av dess aspekter: repression och kooptering.

¹ Inom forskningen finns en omfattande diskussion om hur repression ska definieras. En grupp av forskare inkluderar främst fysiskt tvång i begreppet (Davenport 2007), men med en bredare definition ingår även social kontroll. I denna rapport utgår vi från den bredare definitionen (Tilly, 1978, s. 100).

Repression kan antingen inkludera våld och därmed kränka människors fysiska integritet, eller vara mindre explicit men ändå begränsa personers (politiska) frihet (Tanneberg, 2019, s. 600). Dessa typer kan kategoriseras som högintensiv och lågintensiv repression (Gerschewski, 2013, s. 21). I denna rapport definierar vi våldsamma kränkningar av en individs fysiska integritet, såsom frihetsberövande, tortyr, och hot om våld som högintensiv repression. Dit räknar vi även att bli utfrågad av myndigheter, vad som i Kina ofta kallas för att ”dricka te”, eftersom det finns ett hot om fysiskt kvarhållande.

Utöver distinktion mellan hög- och lågnivårepression, belyser denna rapport även repressionens omfattning, det vill säga hur många som utsätts för repressiva aktiviteter och vilka de är (Lichbach och Gurr, 1981, s. 5). Information om repression skapar ofta rädsla och/eller ilska bland fler än de som drabbas mer direkt, och begreppet ”chilling effect” används för att beskriva hur repression mot enskilda kan tysta en större grupp av personer (Väliveronen och Saikkonen, 2021, s. 1175). När regimer använder transnationell repression mot en diaspora behöver de exempelvis vanligtvis bara rikta in sig på ett mindre antal människor för att avskräcka en större grupp (Moss, 2016, 482). På ett liknande sätt skulle information om att kinesiska statliga aktörer hotar svenska eller internationella akademiker kunna ha en betydande effekt på hela forskarsamhället, även om endast ett fåtal personer direkt utsätts för hot.

Repression kan leda till anpassning eller trots (Davenport, 2007, s. 8). Anpassning kan exempelvis innebära att de som utsätts för repression börjar utöva självcensur, undviker att delta i demonstrationer eller rent av bistår förövaren (Hibbs, 1973), se tabell 1. Det är dock också vanligt att repression leder till mer trots eller motstånd (Francisco, 1996; Lichbach och Gurr, 1981).

Vanligtvis förknippas repression med auktoritära regimer, och det beskrivs ibland som en central beståndsdel i sådana (Gerschewski, 2013, s. 21), men demokratier utövar också repression. Det finns dock starka bevis för att demokratiska institutioner minskar förekomsten av statlig repression (Davenport och Inman 2012, s. 621).

Tabell 1. Kategorier av auktoritär påverkan.

Typ	Exempel	Reaktioner
Kooptering	-Erbjudanden om finansiella fördelar -Erbjudanden om betalda resor eller konferenser	-Samarbete -Avståndstagande -Ökad kritik
Lågintensiv repression	-Diffusa hot -Övervakning -Inskränkt åtkomst till material och platser	-Samarbete -Självzensur -Exit -Ökad kritik
Högintensiv repression	-Trakasserier -Hot om våld -Fysiskt kvarhållande -Våld	-Samarbete -Självzensur -Exit -Ökad kritik

Metod

Metoden för översiktsstudien består i kartläggning och sammanställning av tidigare empiriska studier samt öppna medierapporter vad gäller olika former av auktoritär påverkan från Kina på akademien i västliga demokratier. Vid sidan av översiktsstudien har informationen i denna rapport främst hämtats in med hjälp av enkäter och semistrukturerade intervjuer. Undersökningen har två huvudsakliga studieobjekt, Kinavetare och forskare som samarbetar med Kina, och därför användes två olika enkäter och två olika intervjubatterier. Totalt sexton semistrukturerade intervjuer genomfördes: sju med Kina-samarbetande forskare, åtta med Kinavetare och en med en informant som har stora kunskaper inom ämnesområdet. Strukturen på översiktsstudien och samtliga frågeformulär utvecklades med utgångspunkt i teorierna om transnationell auktoritarianism och transnationell repression. Projektet har genomgått en etikprövning.²

Enkät 1 undersökte Kina-samarbetande forskares upplevelser, och målsättningen var att inkludera så många som möjligt av de aktiva Sverigebaserade forskare som samarbetar med Kinabaserade forskare. Vi identifierade Sverigebaserade forskare som 2021–2024 sampublicerade minst en vetenskaplig artikel med Kinabaserade forskare, och på så sätt kunde vi välja 473 potentiella respondenter. Vi uppskattar att dessa representerar en mycket hög andel av den totala populationen av Kinasamarbetande forskare. Under våren 2025 skickades en elektronisk enkät ut till dessa potentiella respondenter. Frågorna formulerades på ett så objektivt sätt som möjligt för att ge respondenterna möjlighet att uttrycka både positiva och negativa erfarenheter av samarbete med Kina samt ge dem utrymme att kritisera den svenska staten och det svenska samhället. Mer information om respondenturvalet och enkätfrågorna finns i appendix, avsnitt 1.

Enkät 2 undersökte Kinavetares upplevelser, och målsättningen var att de potentiella respondenterna skulle inkludera alla disputerade personer som aktivt arbetar med forskning eller policyanalys om Kina från ett samhällsvetenskapligt eller humanistiskt perspektiv vid svenska arbetsplatser. På detta sätt valdes 56 potentiella respondenter ut. Även denna enkät skickades ut i elektronisk form under våren 2025. Frågebatteriet bygger på en liknande

² Dnr 2023-07340-01

enkät som skickades till internationella Kinaexperter av Greitens och Truex (2020). Tack vare likheterna kan vi jämföra resultaten för att se om Sverige-baserade Kinavetare upplever repression på ett annat sätt än Kinavetare internationellt. Mer information om respondenturvalet och enkätfrågorna finns i appendix, avsnitt 2.

Översiktsstudie

I översiktsstudien undersöktes hur Kinas auktoritära system, särskilt de repressiva inslagen, påverkar forskningssamarbeten med västerländska demokratier. Syftet har varit att klargöra i vilken grad Kinas auktoritära system även är ett hot mot den akademiska sfären i Sverige och liknande liberala demokratier. I denna studie undersöktes även hur liberala demokratier reagerat på faktiska och upplevda hot som en konsekvens av auktoritär kinesisk påverkan.

Studiens huvudfokus låg på att sammanställa resultaten från empiriska studier om auktoritär påverkan mot akademien i västerländska demokratier. Det finns begränsat med forskning om auktoritär påverkan mot framför allt forskare och akademiker, så materialurvalet var relativt brett och inkluderade även studier av människorättsorganisationer och i vissa fall granskningar i medier. Av samma skäl ingår forskningslitteratur om den kinesiska regimen transnationella repression mot andra grupper.

I detta kapitel redogör vi för hur Kinas auktoritära system påverkar eller kan påverka akademien i västliga demokratier. Först kommer en kort genomgång av hur Kinas auktoritära system påverkar akademien i landet, eftersom det behövs en grundläggande insikt i det för att förstå hur påverkan kan fungera utomlands. Därefter diskuterar vi Kinas strategier och möjliga syften med att utöva transnationell auktoritarianism mot akademien utomlands. Sedan görs en kort redogörelse för kinesisk statlig närvaro på universitet i form av olika studentorganisationer och institut. Efter detta kommer huvuddelen av genomgången fokusera på förekomsten av auktoritär påverkan i den empiriska litteraturen i form av kooptering och repression, med fokus på den senare. Studien kommer här att kartlägga vilka sorters repression som förekommer i sekundärlitteraturen och i denna process skilja mellan högintensiv repression, såsom hot om våld och frihetsberövande, och lågintensiv repression, såsom övervakning. I ett sista steg kommer vi att identifiera exempel på olika reaktioner på repression, exempelvis själv censur. Studien kommer också att inkludera en diskussion om repressionens omfattning och dess påverkan på det akademiska klimatet.

Den tillgängliga empiriska litteraturen består här av akademiska studier och rapporter om den akademiska friheten och kinesisk censur i Kina (Han och Xu, 2019; Jian och Mols, 2019; Scholars at Risk, 2019; Wong och

Kwong, 2019; Leng och Plantan, 2025), samt akademiska studier av repression mot utländska forskare (Greitens och Truex, 2020). Utöver dessa inkluderas även rapporter om kinesisk påverkan på akademiska miljöer med empiriskt material från människorättsorganisationer, tankesmedjor och institut (d'Hooghe m.fl., 2018; Lloyd-Damjanovic, 2018; Human Rights Watch, 2021; Amnesty, 2024; UK-China Transparency, 2025), samt empiriska studier av Konfuciusinstitut (Fan m.fl., 2024; Peterson, 2017a). Som komplement till dessa empiriska studier ingår även studier som redovisar lite eller inget eget empiriskt material (Hamilton och Oldberg, 2020) samt viss medierapportering. Vidare ingår en del litteratur om Kinas transnationella auktoritarianism som inte specifikt fokuserar på akademiska miljöer (Almén m.fl., 2023; Brady, 2018; Joske, 2020; Lemon m.fl., 2023; Wong, 2024).

Auktoritär påverkan på kinesisk forskning och forskningssamarbeten med Kina

I Kina är begränsningen av fri forskning och repressionen av forskare och akademiker utbredd och betydande. I Kinas högskolelag från 1998 garanteras förvisso den akademiska friheten (Scholars at risk, 2019, s. 17), men studier har pekat på att det institutionella oberoendet är fortsatt ytterst begränsat (Jian och Mols, 2019). De flesta universitet är direkt underordnade Kinas utbildningsdepartement (Wong och Kwong, 2019, s. 288), som har stor makt över finansiering och personalflöde, och universitetens akademiska ledarskap är i praktiken underordnad en partikommitté (Jian och Mols, 2019). Censur utövas i mycket hög grad i alla sektorer av det kinesiska samhället, och även akademiska publikationer censureras (Wong och Kwong, 2019). De flesta akademiska förlag i Kina är statligt ägda, och statens och partiets närvaro i det akademiska systemet innebär ständiga övervakningsmekanismer vilka säkerställer censur av politiskt känsliga ämnen (Wong och Kwong, 2019, s. 288). Det är också vanligt förekommande att akademiker som ägnar sig åt politiskt känsliga ämnen i Kina utsätts för repression; de kan till exempel förbjudas att forska om särskilda ämnen, övervakas, sägas upp eller frihetsberövas (Scholars at risk, 2019, s. 4).

Sedan 2012 har regimen ytterligare stärkt sin kontroll över akademien (Wong och Kwong, 2019). År 2013 läckte ett dokument från Kommunistpartiets centralkommitté, som varnade för ämnen som var förbjudna att beröra, bland annat inom universitetssektorn (Scholars at risk, 2019, s. 15). Universitet har också blivit uppmanade att upphöra med att använda läroböcker och undervisningsmaterial som sprider ”västerländska värderingar” (Wong och Kwong, 2019, s. 288). En forskare som blivit utsatt för repression under senare år är statsvetaren Zi Su, som 2019 blev dömd till fyra års

fängelse efter att ha publicerat ett brev på internet där han öppet betecknade Xi Jinpings tid vid makten som en diktatur (Scholars at risk, 2019, s. 24). Kombinationen av statliga censurmekanismer och betydande självcensur har resulterat i att forskning inom en rad forskningsämnen minskat kraftigt eller helt försvunnit från Kina sedan 2013, däribland forskning om demokrati, auktoritarianism, politiska rättigheter, nationalism och kinesisk inhemsk ekonomi (Leng och Plantan, 2025). I självcensuren ingår att forskare väljer bort ämnen som de misstänker kan betraktas som politiskt känsliga.

Kinesisk auktoritär påverkan på akademien utomlands

Kinas auktoritära påverkan utanför landets gränser är utbredd och sofistikerad jämfört med andra länders (Freedom House, 2021; Amnesty international, 2024; Lindberg, 2023; Freedom House, 2021). En stor del av den kinesiska transnationella repressionen är riktad mot den kinesiska diasporan (Lindberg, 2023), bland annat människorättsaktivister, journalister och etniska minoriteter. Människorättsorganisationen Freedom House bedömer att den auktoritära påverkan utomlands har ökat kraftigt sedan 2014 (Freedom House, 2021), med ökad repression av bland annat den etniska minoriteten uigurer (Lemon m.fl., 2023) och demokratiaktivister från Hong Kong (Freedom House, 2021, s. 17–19). Det finns flera olika syften med Kinas auktoritära påverkan utomlands, exempelvis att tysta regimkritiker och stärka Kinas mjuka makt (Almén m.fl., 2023, s. 25).

Kinas auktoritära påverkan utomlands kan ske genom:

- offentliga aktörer (tillhörande staten eller kommunistpartiet)
- så kallat enhetsfrontsarbete, där organisationer som inte har en direkt koppling till staten koopteras för att tjäna statens syften (Almén m.fl., 2023, s. 28)
- nationalistiska individer i diasporan som inte nödvändigtvis har kopplingar till den kinesiska staten eller andra närliggande organisationer men som mobiliseras för att tjäna statens syften (Wong, 2024).

Det finns även tydliga tecken på att den kinesiska staten utövar auktoritär påverkan i akademiska miljöer utanför landets gränser. Kinesiska studenter utomlands är bland de mest utsatta för transnationell auktoritarianism i form av övervakning och diffusa hot (Lau, 2024). Vissa forskare har också sanktionerats av den kinesiska regimen eller blivit hotade och trakasserade, troligen på uppdrag av den kinesiska staten. År 2017 blev den nyzeeländska forskaren Anne-Mary Brady utsatt för allvarliga hot i form av hotfulla brev och inbrott i hennes bostad i samband med att hon publicerat en kritisk

artikel om Kinas påverkansarbete i Nya Zeeland (Ainge Roy, 2019). År 2020 protesterade över 100 forskare mot Hongkongs nya säkerhetslag på grund av att dess extraterritoriella anspråk ansågs hota den akademiska friheten och säkerheten för både studenter och forskare, även utanför Hong Kong (Wintour, 2020).

Det finns också en växande samling empiriska studier som dokumenterar Kinas auktoritära påverkan på akademien utomlands. Flera rapporter från människorättsorganisationer (Amnesty international, 2024; Human Rights Watch, 2021; Gorokhovskaia och Vaughan, 2024) har kartlagt hur studenter med kinesiskt ursprung i Australien, Nordamerika och Europa utsätts för repression av kinesiska statliga aktörer och hur detta påverkar den akademiska friheten i dessa miljöer. Utöver detta har ett antal studier undersökt hur forskare och lärare i universitetsmiljö utsätts för olika sorter av repression och auktoritär påverkan från Kina (Greitens och Truex 2020; Lloyd-Damjanovic, 2024; Human Rights Watch, 2021; d'Hooghe m.fl., 2018; UK-China Transparency, 2025). Greitens och Truex (2020) har genomfört den hittills mest omfattande akademiska studien av repression bland forskare inom Kinastudier, och konstaterade att repressiva erfarenheter bland Kinaforskare var "ett ovanligt men verkligt fenomen, som sammantaget innebär ett hinder för att göra forskning i Kina" (Greitens och Truex, 2020, s. 17). Det är fortfarande oklart i vilken grad auktoritär påverkan drabbar forskare utanför Kinas gränser som arbetar inom politiskt mindre känsliga ämnen såsom naturvetenskap och teknik.

Nedan följer en genomgång av vilka belägg det finns för Kinas auktoritära påverkan på akademien i västerländska demokratier, med utgångspunkt i de empiriska studierna. Fokus ligger på individuella forskare men vi redogör även för hur andra närliggande grupper kan påverkas, i huvudsak studenter, och diskuterar hur Kina utövar auktoritär påverkan i form av påtryckningar mot institutioner. En begränsning i studien är att det ofta inte är möjligt att fastställa huruvida auktoritär påverkan har direkt koppling till kinesiska statliga organisationer. Här ingår ändå repression av aktörer som stödjer Kinas och det styrande kinesiska kommunistpartiets politiska intressen, eftersom en av regimen strategier är att mobilisera den nationalistiska diasporan (Wong, 2024). Texten kommer också att redogöra för organisationer med statlig eller möjlig statlig koppling som närvarar på universitet utomlands, däribland Konfuciusinstituten och China Students and Scholars Associations.

Kinesiska statliga organisationers närvaro på utländska universitet

På många utländska universitet finns så kallade **China Students and Scholars Associations**, med möjliga kopplingar till den kinesiska staten (CSSA, 2023) (Amnesty, 2024, s. 37–38). En sådan etablerades i Stockholm 2018, vilken består av en huvudorganisation och sju olika underorganisationer på olika universitet i Sverige (CSSA, 2023). Vissa forskare beskriver dessa organisationer som plattformar för Kinas så kallade enhetsfront, det vill säga en organisation och ett arbetssätt för påverkan genom icke-statliga organisationer (Joske, 2020), medan andra menar att detta är vanliga studentorganisationer utan kopplingar till den kinesiska staten (Amnesty, 2024, s. 37–38). Det finns dock bevis på att åtminstone vissa av dessa organisationer runt om i världen har fått finansiellt stöd från den kinesiska staten (Lloyd-Damjanovic, 2018, s. 24), och många är också registrerade eller officiellt erkända av de lokala kinesiska konsulaten eller ambassaderna (Hamilton och Ohlberg, 2020, s. 232). En studie i Storbritannien fann tydliga indikationer på att dessa organisationer fungerade som instrument för övervakning av kinesiska studenter på campus (UK-China Transparency, 2025, s. 17). Den svenska organisationen beskriver sig som en ”opolitisk, icke-religiös och ideell organisation” vars huvudprinciper bland annat uppges vara att ”älska fosterlandet, samt att skydda fosterlandets anseende och intressen” och ”upprätthålla relevanta kinesiska och svenska lagar och regler” (CSSA, 2023).

En annan uppmärksammas kinesisk statlig närvaro på utländska universitet är Konfuciusinstitutet. Dessa är centrum på universitet och högskolor med syftet att sprida kinesisk kultur och språk, som liksom de så kallade Konfuciusklassrummen (kurser i kinesiska och kinesisk kultur på gymnasienivå) är finansierade av kinesiska staten (d’Hooghe m.fl., 2018, s. 27). Till skillnad från exempelvis de tyska Goethe-institutet är Konfuciusinstitutet oftast baserade på utländska universitet, vilket kan ge större möjligheter att påverka den akademiska miljön (Hamilton och Ohlberg, 2020, s. 229). Konfuciusinstitutet är finansierade av det statliga institutet Hanban som är en del av Kinas utbildningsdepartement (Peterson, 2017b, s. 15). Enligt en framstående Kinaforskare har det dock åtminstone tidigare förekommit att finansieringen ursprungligen kommer från Kinas propagandaministerium (Shambaugh, 2007, s. 49–50). Kritiker menar att dessa institut utgör verktyg genom vilka Kina stärker sin mjuka makt utomlands, samt att instituten erbjuder kurser där kritik av regimen eller känsliga ämnen censureras (Peterson, 2017a, s. 327). En studie av den konservativa amerikanska organisationen National Association of Scholars (NAS) menar exempelvis att flera amerikanska Konfuciusinstitut undvek att diskutera känsliga ämnen såsom den förbjudna rörelsen Falun Gong, Tibet eller Tiananmen-massakern på

sina institut (Peterson, 2017b, s. 95–98). En annan studie pekade på att lärare inte fick några politiska riktlinjer och inte hade rekryterats utifrån politiska kriterier, samt att de utsattes för minimal påverkan eller övervakning av den kinesiska staten. Samtidigt visade man att deras metoder för att hantera politiskt känsliga ämnen sammanföll med den kinesiska statens intressen och narrativ (Fan m.fl., 2024, s. 27). Den senare studien tyder på att Konfuciusinstitutet uppfyller den kinesiska statens syften att sprida positiva narrativ om Kina utan behov av inblandning från staten. Det finns dock ett antal exempel på mer direkt auktoritär inblandning från Konfuciusinstitutet (se nedan).

I flera västliga demokratier har Konfuciusinstitutet på senare år blivit mer kontroversiella, och i USA stängdes cirka 50 procent av alla institut mellan 2017 och 2021 (Gladstone m.fl., 2024). I Australien har också nära hälften av Konfuciusinstitutet stängts ner under senare år, och enbart sju institut är fortfarande aktiva (Li, 2025). I Sverige har alla Konfuciusinstitut och Konfuciusklassrum stängts ner (Olsson, 2020).

Påtryckningar mot universitet, organisationer och förlag

Påtryckningar från kinesiska representanter är en relativt vanligt förekommande form av auktoritär påverkan mot den akademiska sektorn i västerländska demokratier, och syftet är att begränsa, censurera eller stoppa särskilda aktiviteter på campus. Flera amerikanska universitet har upplevt påtryckningar från representanter för kinesiska konsulat eller ambassader i samband med besök från Dalai Lama och representanter för Taiwan (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 52–53). Det finns också tecken på att Kina utövar liknande påtryckningar mot universitet i Europa. Hamilton och Oldberg (2020) pekar exempelvis på flera sådana incidenter, bland annat att deltagare och arrangörer ska ha blivit uppmanade av den kinesiska ambassaden att inte närvara på ett evenemang om förtrycket av minoriteter i Xinjiang på ett belgiskt universitet (s. 232).

Konfuciusinstitutet har varit inblandat i flera noterbara incidenter. I en europeisk kontext är det värt att nämna en konferens som anordnades 2014 av European Association for China Studies på Minhouuniversitet i Portugal. Konfuciusinstitutet var en medfinansier, och institutets chef, Xu Lin, beordrade under konferensens första dag att sidor i konferensprogrammet som refererade till ett antal taiwanesiska institutioner skulle rivas ut (d’Hooghe m.fl., 2018, s. 31; Redden, 2014). Ytterligare ett exempel är att visningen av en kritisk dokumentärfilm om Konfuciusinstitutet stoppades på Victoria University i Australien 2018 efter påtryckningar från Konfuciusinstitutet på samma universitet och det kinesiska konsulatet (Hamilton och Ohlberg, 2020, s. 230).

Det finns även exempel på att kinesiska aktörer pressat akademiska förlag och utgivare att utöva censur. Ett uppmärksammat fall var när Cambridge University Press 2017 valde att ta bort hundratals artiklar på sina kinesiska webbsidor efter påtryckningar från Kina (d'Hooghe m.fl., 2018, s. 32). På ett liknande sätt valde världens största akademiska förlag Springer Nature att begränsa tillgången till ett tusental artiklar på sin kinesiska webbsida, och dessutom ta bort politiskt känsligt material på uppmaning från kinesiska myndigheter (Loubere, 2018). Cambridge University Press omprövade senare beslutet och gjorde artiklarna tillgängliga igen (Kennedy och Phillips, 2017), men Springer Nature gjorde ingen sådan omprövning (d'Hooghe m.fl., 2018, s. 32).

Politisk påverkan genom kooptering av forskare

Anne-Mary Brady hävdar att den kinesiska staten ägnar sig åt försök till politisk påverkan genom kooptering av utländska forskare (Brady, 2017). Brady pekar på att betalda konferenser och resor till Kina är vanligt förekommande som ett politiskt medel för att påverka forskare att sprida en positiv bild av Kina: "Den explosionsartade ökningen av antalet kvasivetenskapliga och kvasiofficiella konferenser i Kina (och vissa som hålls utomlands), där alla kostnader är betalda, är ett anmärkningsvärt inslag i Xi-eran, i en aldrig tidigare skådad omfattning." (Ibid, s. 9). Även Lloyd-Damnjanovic (2018) bekräftar att koopteringsförsök från kinesiska statliga representanter förekommer. I studien citeras en forskare på City University of New York med kinesisk bakgrund som blev erbjuden ersättning för att avstå från att medproducera en dokumentär om jordbävningen i Sichuan 2008 (Ibid, s. 58). Koopteringsförsöket kombinerades med repression i form av hot om att individen skulle få "betala priset" som hen valde att inte samarbeta med de kinesiska myndigheterna. En annan forskare som deltog i Lloyd-Damnjanovic (2018) blev under ett besök i Kina under början av 2000-talet erbjuden 25 000 amerikanska dollar av representanter för Kinas utrikesdepartement för att skriva en bok om Kinas ökande globala inflytande (Ibid, s. 58).

Kinesiska myndigheter erbjuder också en rad talangprogram vilka syftar till att locka duktiga forskare till att förlägga sin forskning i Kina med hjälp av generösa förmåner och forskningsmedel, däribland det så kallade "Thousand Talents Program" (TTP) (som lanserades 2008) och det besläktade "Thousand Youth Talents Plan" (YTT). TTP erbjuder exempelvis bonusar och forskningsmedel upp till 680 000 Euro (d'Hooghe m.fl., 2018, s. 17). Dock finns det inga bevis i den tillgängliga litteraturen för att sådana program involverar direkt politisk påverkan.

Övervakning och indirekta hot

Den kinesiska staten övervakar både studenter och forskare, enligt de empiriska studierna i sekundärlitteraturen. För digital övervakning av studenter med kinesisk bakgrund används ofta sociala medieplattformar såsom kinesiska Wechat, vilket gör att många studenter begränsar sin användning av dessa plattformar (Amnesty, 2024, s. 32; Gorokhovskaia och Vaughan, 2024, s. 6). I en undersökning av Amnesty (2024) uttryckte flera respondenter att de fått konkreta indikationer på att deras nätaktiviteter övervakades av kinesiska myndigheter (Amnesty, 2024, s. 34). Litteraturen tyder även på att studenter med kinesisk bakgrund utsätts för fysisk övervakning av kinesiska myndigheter. I samma rapport misstänkte 14 respondenter att de hade fotograferats eller filmats (Amnesty, 2024, s. 31). Även UK-China Transparency (2025) rapporterar om fall där den kinesiska polisen tillfrågat studenter att spionera på campus, och menar att studenter ofta blir utfrågade när de återvänder till Kina (s. 17).

Begränsningar av tillgång till Kina och kinesiska forskningsdata

Flera studier har funnit att forskare har nekats visum till Kina. Greitens och Truex (2020) noterade att en liten men ändå betydande del av respondenterna (5,1 procent) hade haft problem med att få visum till Kina för att utföra sin forskning (s. 354). I en annan brittisk studie hade cirka 4 procent nekats visum, och nästan hälften av respondenterna kände någon som nekats visum till Kina (UK-China Transparency, 2025, s.10). I Greitens och Truex (2020) upplevde cirka 2 procent att de blivit "svartlistade" av den kinesiska regimen och "förbjudits" att resa in i Kina (s. 351). Samtliga arbetade med vad som kan betraktas som särskilt känsliga ämnen, såsom mänskliga rättigheter, Tibet eller Taiwan, elitpolitik eller Mao-perioden (Greitens och Truex, 2020, s. 355). Lloyd-Damjanovic (2018) intervjuade en forskare som fått hotfulla samtal i samband med en visumansökan till Xinjiang, vilket hen tolkade som ett hot om att bli nekad visum (s. 97). Det finns också fall där individer eller organisationer sanktionerats av Kina och därmed förbjudits inresa (UI, 2021). Vidare hade en femtedel (21 procent) av respondenterna i Greitens och Truex (2020) upplevt begränsningar av tillgången till arkiv eller forskningsmaterial (s. 355).

Hot, trakasserier och påtryckningar

Hot om våld eller frihetsberövande, trakasserier eller uttalade politiska påtryckningar kan betecknas som högintensiv repression. Det är särskilt vanligt att närstående blir intervjuade av kinesiska myndigheter, ofta genom att

de blir ”bjudna på te” av representanter för staten (d’Hooghe m.fl., 2018, s. 29; Greitens och Truex, 2020). Enligt Greitens och Truex (2020) svarade 9 procent av Kinavetarna att de blivit intervjuade eller ”bjudna på te” av kinesiska myndigheter (s. 357). I litteraturen finns även flera exempel på att familjemedlemmar till kinesiska studenter utomlands har kontaktats av kinesiska myndigheter efter att studenten till exempel deltagit i protester eller kritiserat den kinesiska regeringen (Amnesty, 2024; Human Rights Watch, 2021; Hamilton och Oldberg, 2020). Hamilton och Oldberg (2020) noterar exempelvis att föräldrarna till en kinesisk student som de haft direkt kontakt med på Australian National University blev besökta och varnade av kinesiska myndigheter kort efter att studenten gjort ett känsligt uttalande på en lektion (s. 234).

Greitens och Truex (2020) visade att ett fåtal av respondenterna upplevt frihetsberövanden eller allvarliga hot, såsom hot om att inte tillåtas lämna Kina efter att ha varit på forskningsvistelser i landet. En respondent blev frihetsberövad i tre dygn då hen förhördes om syftet med resan och forskningens innehåll (Greitens och Truex, 2020, s. 358–359). Det finns också exempel på att forskare eller studenter utsätts för hot eller trakasserier utanför Kina. Lloyd-Damnjanovic (2018) registrerade exempelvis flera allvarliga fall av hot och trakasserier mot både forskare, lärare och studenter på amerikanska universitet. Bland annat hade en lärare på Denvers universitet fått hotfulla mejl av kinesiska studenter som ifrågasatte hans tolkning av Tiananmen-massakern, och en anställd på Indianas universitet hade trakasserats av kinesiska studenter efter att ha deltagit i en panel om Tibet 2008 (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 108–109). Båda hade själva kinesisk bakgrund (Ibid). Det finns dock inga bevis för att dessa incidenter har direkt koppling till kinesiska statsaktörer. Ett annat exempel gäller en brittisk forskare som vid upprepade tillfällen trakasserades av en gästforskare från Kina, som bland annat viskade ”vi håller koll på dig” i hans öra och också frågade ut forskaren om dennes personliga bakgrund på ett hotfullt sätt. Detta ledde till att forskaren slutade med sin undervisning (China-UK Transparency, 2025, s. 19).

Vidare finns ett fåtal rapporter om allvarligare repression i form av hot eller trakasserier mot enskilda forskare eller studenter. Vid sidan av trakasserierna mot Anne-Mary Brady bör sanktionerna mot den svenske Kinaforskaren Björn Jerdén också betraktas som ett försök att genom hot tysta den fria forskningen om landet (Utrikespolitiska institutet, 2021). Det har också förekommit att kinesiska studenter utomlands blivit utsatta för allvarlig repression, däribland Grace Wang som under sin studietid på Duke University blev utsatt för dödshot 2008 efter att ha försökt medla mellan prokinesiska demonstranter och demonstranter som stödde Tibets självständighet (Dewan, 2008). Nyligen blev även en student med kinesisk bakgrund dömd

till nio månaders fängelse av en domstol i Boston efter att ha trakasserat en aktivist (Amnesty, 2024, s. 36). Studenten ska ha samarbetat med de kinesiska myndigheterna genom att rapportera personens aktiviteter (Amnesty, 2024, s. 36).

Sammanfattningsvis tyder litteraturen på att Kinavetare samt studenter och forskare med kinesisk bakgrund utsätts för auktoritär påverkan från Kina. En stor del av denna auktoritära påverkan består av lågintensiv repression, såsom övervakning och begränsningar av tillgången till kinesiska arkiv och möjligheten att resa till Kina. Det finns dock också exempel på högintensiv repression, såsom hot och trakasserier. Genomgången pekar på att framför allt studenter med kinesisk bakgrund anpassar sig för att undvika sådant (en ”kylningseffekt”, se nedan), vilket tyder på att relativt låg förekomst av högintensiv repression kan få långtgående och betydande konsekvenser. Kina tycks även använda koopteringsmetoder för att locka forskare att sprida positiva budskap om Kina. Litteraturen ger dock endast anekdotiska exempel, så det är synnerligen svårt att avgöra hur utbrett detta är.

Reaktioner på repression: självcensur och trots

De som utsätts för repression kan välja att samarbeta med den repressiva aktören, censurera sig eller trotsa förövaren. Litteraturen tyder på att olika former av **självcensur** är vanligt eller till och med mycket vanligt förekommande bland studenter med rötter i Kina (Amnesty, 2024; Gorokhovskaia och Vaughan, 2024; Human Rights Watch, 2021). Även studenter utan egna erfarenheter av repression avstår ofta från att uttrycka sina åsikter i känsliga ämnen, bland annat i undervisningssammanhang, på grund av rädsla för att deras åsikter ska rapporteras till kinesiska myndigheter och i slutändan leda till repression. Detta fenomen kallas för en ”kylningseffekt” (chilling effect) (Amnesty, 2024, s. 15; Lloyd-Damjanovic, 2018, s. 75–77). Vidare anpassar studenter ofta sina karriärval och forskningsområden för att undvika uppmärksamhet från hemlandets myndigheter, vilket har en djupgående effekt på den akademiska friheten (Amnesty, 2024, s. 16).

Flera studier har visat att självcensur förekommer även bland forskare som samarbetar med eller forskar om Kina (Lloyd-Damjanovic, 2018; Human Rights Watch, 2021; Greitens och Truex, 2020; d’Hooghe m.fl., 2018; UK-China Transparency, 2025). Greitens och Truex (2020) har gjort den hittills mest omfattande akademiska studien om repression från Kina bland forskare, och visade att 70 procent av respondenterna (som bestod av Kinavetare) tyckte att självcensur var ett problem inom det Kinavetenskapliga forskningsfältet (Greitens & Truex, 2020, s. 366). Även andra studier bekräftar att självcensur är relativt vanligt förekommande, åtminstone bland vissa grupper av forskare. Mer än hälften av akademikerna som intervjuades

i en studie av Human Rights Watch undviker att diskutera känsliga ämnen som kan uppfattas kontroversiella i Kina (Human Rights Watch, 2021, s. 54). Även d'Hooghe m.fl., (2018) hittade exempel på självcensur bland forskare och tjänstemän som samarbetade med Kina på europeiska universitet (d'Hooghe m.fl., 2018, s. 32). Lloyd-Damnjanovic (2018) fann exempelvis att forskare undvikit att kritisera vissa kinesiska ledare eller kritiskt diskutera känsliga frågor såsom Tibet under föreläsningar (s. 69–70). En del forskargrupper anpassar också sina forskningsämnen för att undvika känsliga frågor (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 66). Sådan självcensur överlappar dock med pragmatiska karriärval om vad som är praktiskt möjligt att genomföra (Ibid, 66). Forskare nämnde exempelvis regionen Xinjiang som mer eller mindre omöjlig att forska om (Ibid, 66). Denna form av självcensur kan i vissa fall förstärkas av administrativa mål om att försäkra forskningens genomförbarhet (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 66).

Självcensur kan ha flera förklaringar, enligt litteraturen. Vissa forskare känner sig pressade att anpassa sin undervisning för att **undvika potentiella konflikter** med kinesiska studenter (Human Rights Watch, 2021, s. 60–68). Flera av dessa forskare oroade sig för att deras respektive universitet inte skulle ge tillräckligt stöd i en sådan situation (Ibid, 60–68). Andra vill ha kvar **möjligheten att resa till Kina** (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 64; Amnesty, 2024, s. 16) för att få tillgång till forskningsdata (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 69). I studien av Lloyd-Damnjanovic (2018) var oron för att nekas visum den vanligaste orsaken till självcensur, inte minst eftersom många upplevde att begränsade möjligheter att resa till Kina skulle kunna ha betydande negativa effekter på deras karriärmöjligheter (s. 64). Ytterligare en vanligt förekommande anledning till självcensur är **oro för forskningspersoners eller kollegors säkerhet i Kina** (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 64; Greitens och Truex, 2020, s. 366). Situationen är särdeles prekär för forskare med familj eller rötter i Kina (Lloyd-Damnjanovic, 2018, s. 69; Greitens och Truex, 2020, s. 366).

Greitens och Truex (2020) pekade dock på vikten av att problematisera begreppet självcensur, eftersom studien visade att det fanns olika uppfattningar om vad som ingår i det. Vissa forskare ville exempelvis skilja mellan att anpassa sin forskning och att ta normativa ställningstaganden i offentligheten (Greitens och Truex, 2020, s. 366). Det är också viktigt att notera att de flesta studier som visat på förekomsten av självcensur har fokus på forskare inom det Kinavetenskapliga forskningsfältet (Greitens och Truex, 2020) eller forskare som undervisar kinesiska studenter (Amnesty, 2024; Human Rights Watch, 2021). Det är med andra ord oklart i vilken grad självcensur förekommer bland naturvetare och andra forskare som inte specifikt studerar Kina.

Repression kan också leda till **ökat trots** mot förövaren. Greitens och Truex (2020) noterade att flera respondenter betraktade repressiva erfarenheter som ett slags ”hederstecken” och att försök att hindra forskare från att studera vissa ämnen snarare kunde få dem att dras till dessa ämnen (Greitens och Truex, s. 366). Lloyd-Damjanovic (2018) nämner en forskare som blivit mer öppen med sin kritik mot regimen efter att en vän till hen, den svenske förläggaren Gui Minhai, frihetsberövats av den kinesiska staten (s. 66). Hittills finns relativt få indikationer i litteraturen på att trots förekommer i någon högre grad; bland studenter som utsatts för repression var själv-censur den vanligaste reaktionen, följt av psykiska problem, social isolering och depression (Amnesty, 2024, s. 22).

Ökat säkerhetsfokus inom forskningssektorn

Ett ökat fokus på säkerhetsfrågor inom akademien kan delvis ses som en reaktion på Kinas och andra auktoritära länders påverkan på sektorn. På senare år har forskningssamarbeten med Kina blivit mer och mer kontroversiella i Sverige och liknande liberala demokratier (Shih, 2024; Tardell, 2021; Kennedy, 2024), och de synas allt mer ur ett säkerhetspolitiskt perspektiv (Shih, 2024, s. 28). Samtidigt kan detta ökade fokus på säkerhetsfrågor inom akademien ses som ett potentiellt hot mot den akademiska friheten i Europa och Sverige (Mo Welin, 2024, s. 3). I Sverige kritiserades exempelvis ett regeringsförslag om förkortade mandatperioder och krav på säkerhetskompetens inom universitetsstyrelserna för att riskera den akademiska friheten på svenska universitet (Wolk, 2024). Det råder brist på litteratur om huruvida forskarsamhället upplever att fokuset på säkerhetsfrågor begränsar den akademiska friheten. En studie bland finska forskare indikerade dock att ökad politisering av forskning under senare år upplevdes begränsa den akademiska friheten (Väliaverronen och Saikkonen, 2021).

Sammanfattning av resultat i översiktsstudien

Sekundärlitteraturen tyder på att Kinavetare samt universitetsanknutna personer med kinesisk bakgrund, framför allt studenter, utsätts för auktoritär påverkan från Kina. En stor del är lågintensiva former av repression, såsom övervakning, svårigheter att få visum, och begränsade möjligheter att ta del av landets arkiv. Det finns dock också exempel på mer högintensiv repression, såsom trakasserier och hot om våld, och i vissa fall frihetsberövande. Sekundärlitteraturen pekar även på att Kina använder koopteringsmetoder parallellt med repression för att locka forskare, framför allt Kinavetare, att sprida positiva budskap om landet. Det är dock svårt att avgöra hur utbredd denna praxis är.

Vidare tyder sekundärlitteraturen på att självcensur är relativt vanligt bland både Kinavetare och studenter med kinesisk bakgrund, även om denna litteratur också pekar på ett behov av att problematisera och nyansera definitioner av självcensur. I vissa fall överlappar självcensur med forskningsstrategier för att ta sig vidare i karriären, och självcensur kan också bero på oro för forskningspersoners säkerhet.

Översiktsstudien har inte kunnat visa några tecken på att Kina-samarbetande forskare utan kinesisk bakgrund utsätts för auktoritär påverkan från Kina i någon högre utsträckning, men övervakning och annan lågintensiv repression är sannolik. Samtidigt pekar studien på att Kina utövat påtryckningar mot universitet och akademiska förlag, och att det finns en utbredd ”kylningseffekt” som skulle kunna spridas även bland dessa forskare. Kooptering är också ett möjligt påverkanssätt med tanke på att vi funnit flera dokumenterade försök att kooptera forskare.

Auktoritär påverkan mot Sverigebaserade forskare

Auktoritär påverkan mot Kinavetare

Materialet till denna del av studien bygger på 23 personers svar på en webbenkät som skickades ut till 56 Kinavetares arbets mejladresser (41,1 procents svarsfrekvens) och på åtta intervjuer med Kinavetare, varav en hade kinesisk bakgrund. I enkäten kom 16 svar (69,6 procent) från Sverigefödda, 2 svar (8,7 procent) från personer födda i Kina och 5 svar (21,7 procent) från personer som var födda i andra länder. 16 svar (69,6 procent) kom från män och 7 svar (30,4 procent) från kvinnor. Totalt 16 av 56 personer i urvalsgruppen (28,6 procent) hade kinesiskt klingande namn, vilket tyder på att respondenter med kinesisk bakgrund är underrepresenterade.

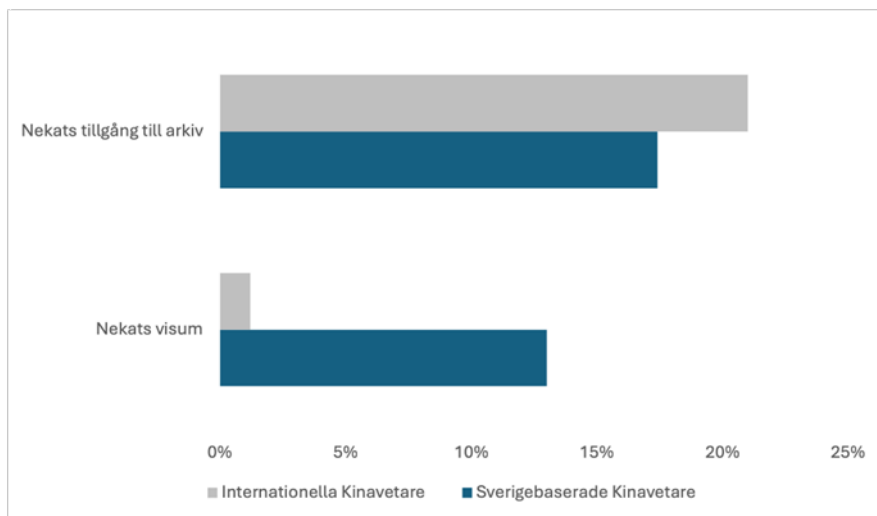
Koopereringsförsök mot Kinavetare

Koopering är inte särskilt vanligt förekommande bland de deltagande Kinavetarna, och våra intervjuer tyder på att Sverigebaserade Kinavetare som åker till Kina i allmänhet inte blir lika väl mottagna som forskare inom exempelvis naturvetenskap, medicin och teknik. Det finns dock undantag. En av intervjupersonerna blev mycket väl mottagen och hade även erbjudits akademiska möjligheter och generösa forskningsmedel i Kina. Intervjupersonen menade dock att initiativet till dessa projektidéer ofta kommit från liberala aktörer inom det kinesiska kommunistpartiet som inte sällan försökt använda samarbeten med omvärlden för att öka friheten på kinesiska lärosäten.

Repression mot Kinavetare

Bland Sverigebaserade Kinavetare är det relativt vanligt med erfarenheter av repression och många känner oro för att utsättas. Flera hade upplevt lågintensiv repression i form av begränsat tillträde till Kina och/eller kinesisk forskningsdata. Tre av enkätrespondenterna (13,0 procent) hade vid något tillfälle nekats visum. Det är svårt att dra slutsatser utifrån så få personer men andelen är ändå betydligt högre än de 1,2 procent av internationella

Kinavetare som blivit nekade visum, enligt Greitens och Truexs studie (2020, s. 355). Fyra enkätresponder (17,4 procent) hade inte fått tillgång till arkiv och specifikt forskningsmaterial i bibliotek, vilket är jämförbart med 21 procent av internationella Kinavetare (Ibid).

Figur 1. Restriktioner i tillträde till Kina bland Kinavetare.

Under Xi Jinpings tid vid makten tycks konflikten mellan Sverige och Kina i slutet av 2010-talet, särskilt Gui Minhai-incidenten, i kombination med enskilda forskares politiska aktivism, ha varit en viktig orsak till att Sverige-baserade Kinavetares möjlighet att få tillträde till Kina påverkats negativt. En av de intervjuade Kinavetarnas samarbete med ett kinesiskt universitet avslutades exempelvis efter att hen hade deltagit i en öppen protest kring Gui Minhai-fallet. Innan samarbetet avslutades hörde en kinesisk diplomatisk representant av sig och uttryckte ilska över att hen deltagit i protestaktionen. En annan intervjuperson hade för ett antal år sedan ansökt om visum för att få delta vid en forskningskonferens i Kina, men ärendet "förhalades" och något visum hann inte bli färdigt. Personen har deltagit i publika protestaktioner för att frige Gui Minhai och tror att det kan vara skälet.

Inträderestriktioner kan även ha berott på att forskare framfört bredare kritik mot den kinesiska regeringens politik. En intervjuperson har i flera år nekats visum, utan något angivet skäl. Intervjupersonen spekulerar kring om skälet skulle kunna vara personens politiska forskningsprofil och öppna kritik av den kinesiska regeringens politik i större svenska medier, som tillsammans lett till att hen svartlistats. Intervjupersonen har utan framgång ansökt om visum till Kina vid upprepade tillfällen sedan 2020, och enligt en kinesisk statstjänsteman betraktas hen som mycket "känslig" i Kina.

Samtidigt har flera intervjupersoner fått inresevisum utan några svårigheter. Bland dessa finns en intervjuperson som säger sig medvetet undvika att vara alltför aktiv eller synlig i medier. Vidare finns Kinavetare, exempelvis en av intervjupersonerna, som aldrig nekats visum trots att hen både deltagit i protester mot den kinesiska regeringens politik och forskat på området som anses politiskt känsliga i Kina.

Både enkätundersökningen och intervjuerna har gett exempel på mer direkt repression. När det gäller mildare typer uppgav sju av enkätrespondenterna (30,4 procent) att de vid något tillfälle hade fått riktlinjer eller behövt tillstånd för en lektion eller en presentation. Två av intervjupersonerna berättade exempelvis att de och/eller utländska Kinavetare som de känner fått riktlinjer kring hur innehållet i presentationer och gästföreläsningar ska framföras i Kina.

När det gäller högintensiv repression beskriver en enkätrespondent att hen arresterats. Två av respondenterna har frågats ut, eller ”blivit bjudna på te”, av kinesiska myndigheter och tre har fått veta att kinesiska vänner eller släktingar blivit utfrågade av kinesiska myndigheter på grund av enkätpersonernas forskning. Andelen forskare som utsatts för denna typ av repression är jämförbar med motsvarande bland internationella Kinavetare.

Det finns även exempel på att Kinavetare drabbats av mer lågintensiva typer av hot. Sex enkätrespondenter (26,1 procent) hade fått direkta indikationer på att deras forskning sågs som känslig av kinesiska myndigheter, vilket var en betydligt större andel än bland internationella Kinavetare (9 procent) (Greitens och Truex, 2020, s. 351–358). I enkätens frisvar skrev en respondent att personer, troligen kineser eller asiater, dykt upp på hans seminarier utan att meddela namn, ärende eller orsak till att de kom sent. Detta såg hen som ett möjligt tecken på att hans forskning eller undervisning var känslig.

Figur 2. Förekomst av övervakning, hot och frihetsberövande.

En intervjuperson har upplevt både hot och begränsad tillgång till forskningsdata i Kina. Under en fältresa till Kina skulle hen delta i en forskningskonferens och intervjua kinesiska demonstranter, men säkerhetsministeriet kontaktade den kinesiska arrangören för konferensen och meddelade att de planerade intervjuerna måste ställas in, annars skulle hela forskningskonferensen avbrytas. Intervjupersonen valde då att ställa in intervjuerna men upplevde situationen som obehaglig:

Vi gjorde själva studien ändå så det var bara det där fallet vi undvek, och vi träffade andra "officials" i [kinesisk stad] och sådär. På ett sätt så kanske det inte fick så dramatiska konsekvenser på vad jag gjorde för forskning, förutom just det här enskilda fallet. Så det var inte så att det förstörde allting. Men jag minns att det var en väldigt obehaglig känsla det där i alla fall. Nu var det ju inte oss de hade övervakat direkt utan det var ju, det var ju snarare de som protesterade [som hade övervakats].

En del exempel på lågintensiv repression måste betraktas som allvarliga eftersom de utförs inom Sveriges gränser. En intervjuperson berättar att personer som hen misstänker kommer från kinesiska diplomatiska beskickningar framfört aggressiva kommentarer på innehåll i flera presentationer, lektioner och forskningsseminarier. Intervjupersonen upplevde detta som särskilt hotfullt eftersom det gällde fysiska undervisningstillfällen i Sverige, och uppgav att incidenterna inte var helt lätta att hantera:

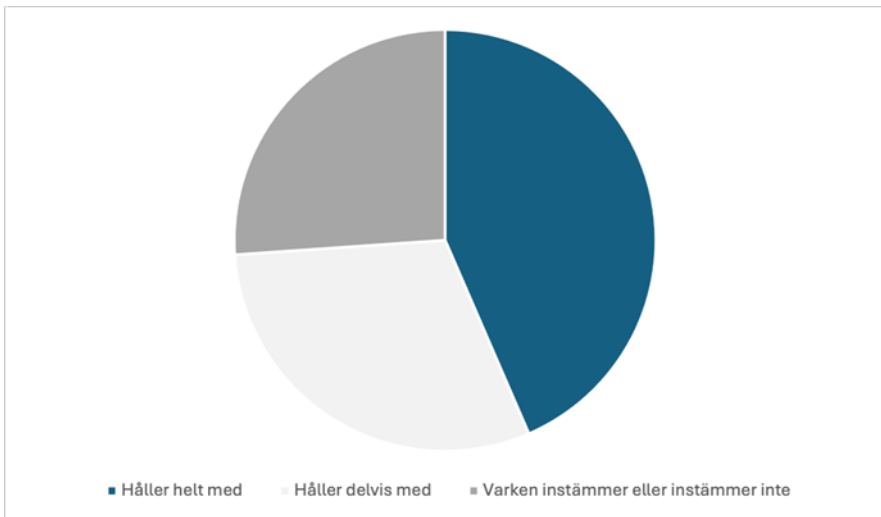
Men hela händelsen alltså. Någon sådant här har aldrig hänt förut. Då kände jag, nu blir det verkligen på riktigt. Det blir någon sorts angrepp, att de

kommer och är där och diskuterar och hålla på att använda våra konferenser för att sprida sin propaganda. Det hade inte hänt förut.

Det finns också många exempel på att kinesiska ambassaden i Sverige angripit enskilda forskare i sin öppna kommunikation. En intervjuperson hade i en större svensk tidning kommenterat ett ämne som upplevs som politiskt känsligt i Kina, och blev därefter utpekad och kritiserad på Kinas Sverige-baserade ambassads hemsida. Ambassadens text innehöll även en formulering som kunde tolkas som ett fysiskt hot och kan därmed ses som högin-tensiv repression.

Självcensur och forskningsstrategier

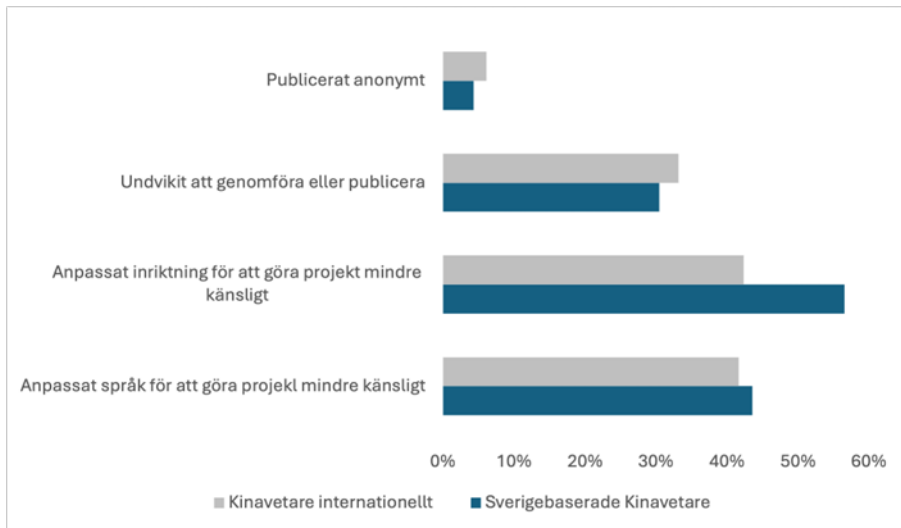
En stor majoritet av de Sverigebaserade Kinavetarna tycker att självcensur är ett problem inom forskningsområdet, och en betydande andel har själva anpassat sin forskningsinriktning för att hantera Kinas restriktiva forskningsklimat. Totalt 17 enkätresponder (73,9 procent) håller helt eller delvis med om att självcensur är ett problem inom fältet. Övriga har en neutral position.

Figur 3. Sverigebaserade Kinavetare som anser att självcensur är ett problem inom fältet.

Totalt 13 enkätresponder (56,5 procent) säger sig ha kollegor som anpassat ett projekts fokus för att göra det mindre politiskt känsligt, medan sju (30,4 procent) säger sig ha gjort detta själva. Lika många känner kollegor som undvikit att genomföra eller publicera ett känsligt projekt, medan tre (13,0 procent) säger sig ha gjort det själva. Andelarna är relativt jämförbara

med motsvarande bland internationella Kinavetare (Greitens och Truex 2020, s. 365).

Figur 4. Kollegors anpassning av forskningsstrategier.

Frisvar i enkäten ger perspektiv på hur självcensur påverkar Kinaforskningen. En enkätrespondent upplever exempelvis att det minskade politiska utrymmet i landet gör att Kinavetare fokuserar alltmer på vad som är möjligt att uppnå, vilket sammantaget gör det svårare att få kunskap om Kina:

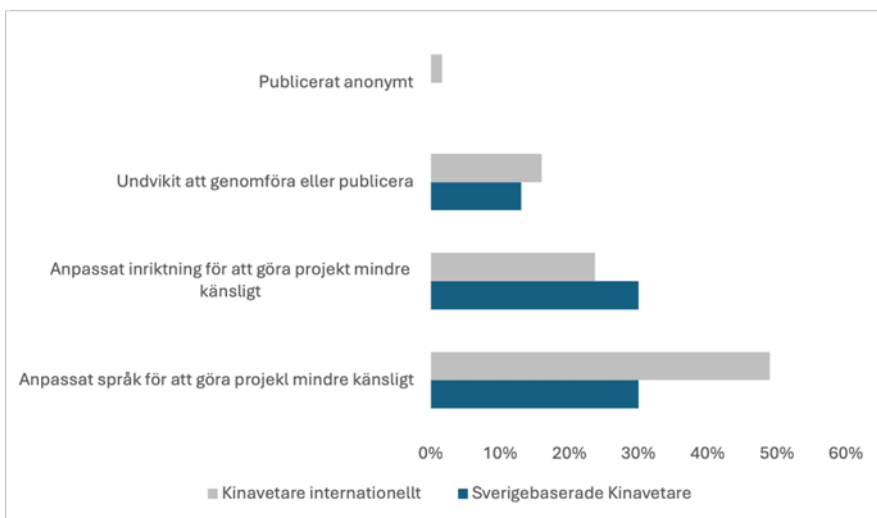
På grund av den förändrade politiska situationen i Kina och den minskade tillgången till vissa typer av forskningsaktiviteter (främst, men inte enbart, fältstudier, intervjuer och platsbaserade undersökningar), har de teoretiska angreppssätten, metoderna för datainsamling samt de forskningsfrågor som ställs i allt högre grad anpassats till vad som är genomförbart [...] Det finns en stor risk att intressanta och viktiga forskningsfrågor undviks på grund av alltför många praktiska hinder. Som ett resultat kan forskningsresultaten bli begränsade i både omfattning och relevans och därmed begränsa vår förståelse av Kina.³

Intervjuerna visar att Kinas repressiva politik oroar forskare och får dem att överväga om det är värt att göra vissa studier. Flera menade dock att sådana strategiska överväganden snarare handlade om att se till vad som var praktiskt möjligt att genomföra. Ofta involverade detta etiska överväganden som inkluderar forskningspersoners eller doktoranders säkerhet. Samtidigt fanns det exempel på oro för repressalier mot forskare eller anhöriga efter

³ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar från forskningsenkät 2.

uttalanden i medier. En intervjuperson sa exempelvis att anhöriga uppmanat hen att inte diskutera forskningsresultat i taiwanesisk media, för att inte ut-sätta släktingar i Kina för risker.

För en del forskare blir självcensur aktuellt först när de går från att vara forskare som samarbetar med kollegor i Kina till att publicera studier som specifikt handlar om kinesiska förhållanden. Två av intervjupersonerna har disputerat med avhandlingar utanför Kinastudier och inledde sina akademiska karriärer med att samarbeta med kinesiska forskare inom sina specialområden. När de ställdes inför att skriva texter som berörde både deras specialområden och Kinastudier funderade båda över konsekvenserna för deras fortsatta möjligheter att ha akademiska utbyten med Kina. En av dem har hittills valt att inte åka tillbaka till Kina, framför allt av hänsyn till sin personliga säkerhet. Även den andra intervjupersonen funderade på om hen kan fortsätta med forskningsresor till Kina när hen övervägde att skriva en rapport om kinesiska förhållanden. I slutändan valde hen dock att skriva rapporten och har därefter fortsatt att resa till Kina. Frånsett en viss oro över visumprocessen upplevde personen inga negativa konsekvenser under dessa forskningsresor.

Figur 5. Egen anpassning av forskningsstrategier.

Kinavetare kan också tystas av repressiva aktiviteter även om de inte medvetet censurerar sig. En intervjuperson säger sig ha gått över till att studera det kinesiska språket i stället för politik på grund av det alltmer repressiva forskningsklimatet. En annan uttrycker att hen aldrig kommer att censurera sig, trots visumförbud och hot, men medger ändå att repressionen haft effekt. Utan tillgång till kinesiska primärkällor blir hen allt mindre benägen att undersöka Kina och har delvis tappat intresset för kinesiska förhållanden.

Ingen av intervjupersonerna uppgav att de reagerat på kinesiska påverkansförsök genom att öka sin politiska kritik mot Kina. En av dem anser dock att det repressiva agerandet gjort hen mer engagerad i enskilda Kinarelaterade frågor genom att delta i föreningslivet.

Ett närbesläktat problem är att flera av de intervjuade Kinavetarna upplever en tendens till politisering av Kinaforskningen i Sverige. Det finns exempelvis en oro för att svenska aktörer utmålar Kina som ett hot av egenintresse. En av dem ser exempelvis tydliga incitament i Sverige för att forska om säkerhetsaspekter, och att utmåla Kina som ett hot för att få forskningsmedel. Denna typ av incitamentsystem kan också leda till att den svenska bilden av Kina förvrängs. En annan intervjuperson upplevde debatten som synnerligen politiserad i Sverige och såg stor risk för att i den offentliga debatten bli påhoppad av både "Kinavänliga" och "Kinakritiska". Hen undvek att uttala sig i offentligheten, delvis på grund av dylika erfarenheter. Ytterligare en intervjuperson såg också ett ökat fokus på säkerhetsfrågor, och på Kina som ett potentiellt hot, som delvis berodde på förändringar i Sverige. Personen beskrev denna politisering som nästan oundviklig för Kinaforskare:

Jag tycker att jag har velat lägga en viss tyngdpunkt på detta att som Kinaforskare är man då fångade i något slags politiskt nät. Det är svårt att komma ur det. Och det har att göra med både Kina och Sverige och att det finns en slags logik där i relationen som gör det svårt att vara Kinaforskare.

Trots att erfarenheter av repression är relativt vanliga upplever flera Kinavetare en brist på stöd från sina lärosäten. En intervjuperson var särskilt besviken över att hen inte fått stöd, exempelvis i form av ett uttalande från universitetsledningen, efter att hen blivit aggressivt kritiserad på den kinesiska ambassadens hemsida och nekad forskningsvisum till Kina. En annan intervjuperson litade inte på att lärosätet kunde ge tillräckligt skydd i samband med att kinesiska representanter kommit oinbjudna till lektioner och konferenser.

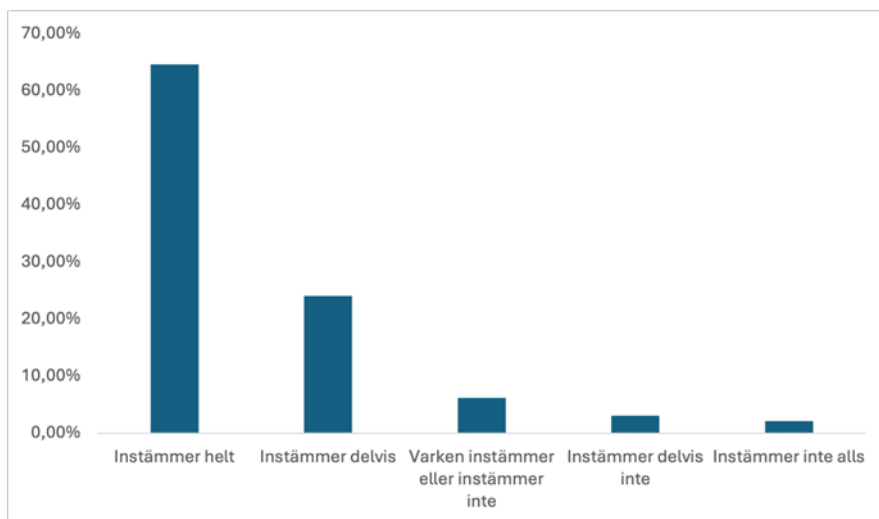
Auktoritär påverkan mot Kina-samarbetande forskare

Materialet till denna del av studien bygger på 96 personers svar på en webbenkät som skickats ut till 473 Kina-samarbetande forskares arbets mejladresser (20,3 procents svarsfrekvens) samt åtta intervjuer, varav sju med Kina-samarbetande forskare. En av intervjupersonerna hade kinesisk bakgrund. Totalt 35 enkätrespondenter (36,5 procent) var födda i Sverige, medan 29 stycken (30,2 procent) var födda i Kina och 32 stycken (33,3 procent) var födda i andra länder, framför allt europeiska. När det gäller

könsfördelningen var 82 enkätresponder män (85,4 procent) och 14 var kvinnor (14,6 procent). Totalt 53 enkätresponder (55,2 procent) var professorer. I urvalsgruppen hade 174 av 473 personer (36,8 procent) kinesiskt klingande namn. Det tyder på att enkätresponder med kinesisk bakgrund varken var särskilt under- eller överrepresenterade i urvalsgruppen. Däremot är personer med kinesisk bakgrund sannolikt underrepresenterade bland våra intervjupersoner, i förhållande till den totalpopulation som vi är intresserade av.

Upplevelser av samarbete och risk för kooptering bland Kina-samarbetande forskare

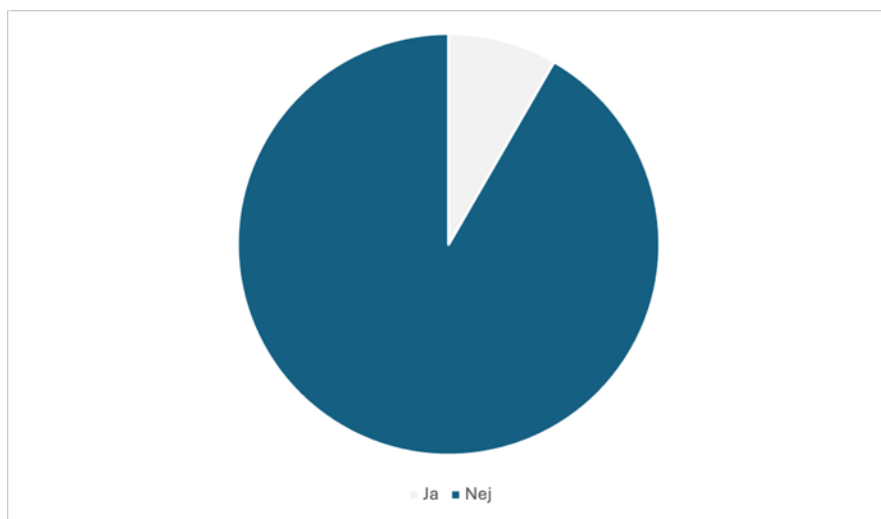
Forskare som samarbetar med kinesiska kollegor har i allmänhet en mycket positiv bild av hur dessa samarbeten fungerar. 62 enkätresponder (64,6 procent) håller helt med om att samarbetena fungerar bra medan 23 (24,0 procent) delvis håller med om att samarbetena fungerar bra. 84 enkätresponder (87,5 procent) håller helt eller delvis med om att samarbeten med kinesiska universitet är värdefulla inom deras ämnesområden. Alla intervjuade forskare beskrev samarbeten med kinesiska lärosäten och/eller kinesiska forskare i relativt positiva ordalag.

Figur 6. Min personliga erfarenhet av att samarbeta med Kina har fungerat mycket väl.

Åtta enkätresponder (8,3 procent) har upplevt möjliga koopteringsförsök, se figur 7. Då gäller det betalda resor eller extra ersättning för föreläsningar och undervisning, utöver sin ordinarie ersättning, samt erbjudande om att anslutas till forskningsprogrammet "Thousand talents". Flera forskare

upplevde vissa av dessa erbjudanden som obehagliga: ”Att erbjudas ersättning i kontanter känns olustigt och är inget vi som svenska forskare kan acceptera.”⁴ Andra uppskattade dem, och då särskilt att de även riktades till pensionerade forskare: ”Även efter att jag pensionerats får jag ständigt inbjudningar om att besöka Kina och till och med stanna längre, vilket jag naturligtvis inte kan göra på grund av min ålder. Jag har bara positiva erfarenheter från mina 20+ år av att samarbeta med Kina.”⁵ Enligt en av intervjupersonerna har forskningsprogrammet ”Thousand talents”, som främst utformats med forskare med kinesisk etnicitet i åtanke, även riktats till forskare med svensk bakgrund, ofta efter att dessa pensionerats. Inom ramen för programmet har seniora forskare med svensk bakgrund rest till Kina för att bygga upp laboratorier med stora forskargrupper.

Figur 7. Har du erbjudits ekonomiska eller andra förmåner utöver din allmänna ersättning från kinesiska forskningspartner eller myndigheter?

Enligt flera intervjupersoner blir Sverigebaserade Kina-samarbetande forskare i allmänhet mycket gott behandlade när de reser till Kina. En beskrev att det generösa mottagandet delvis är ett uttryck för kinesisk kultur men också en reflektion av hur angelägen den kinesiska motparten är att etablera ett samarbete. Om samarbetet upplevs som strategiskt gynnsamt brukar de kinesiska universiteten hämta svenska gäster på flygplatsen och ordna en eller flera middagar för dem. En intervjuperson menade att särskilt välrenommerade forskare kunde bli extra väl bemötta: ”Kineserna är väldigt bra

⁴ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

⁵ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

på det här att få folk att känna sig viktiga. Du får en sekreterare, du får en liten bil och så får du bra lön. Så känner han sig som the king of the hill.” En intervjuperson som fått flera inbjudningar från en kinesisk samarbetspartner kände obehag eftersom erbjudandena upplevdes som alltför generösa. Detta fick intervjupersonen att oroa sig för politisk påverkan, och hen tackade därför nej till samtliga erbjudanden av denna typ.

En problematisk aspekt av svensk-kinesiska forskningssamarbeten är att kinesiska doktorander kan användas som billig arbetskraft i forskningsprojekt utan att få tillräckligt mycket erkännande för sina insatser. En intervjuperson berättar exempelvis att seniora Sverigebaserade forskare på hens arbetsplats utgått från kinesiska doktoranders forskning, översatt artiklar till engelska, skickat dem till internationella tidskrifter och därefter fått dem publicerade, ibland med sig själva som första författare. Ett liknande problem nämns av en av enkätens respondenter: ”Mina kinesiska samarbetspartner är mycket angelägna om att inkludera sina chefer som medförfattare till artiklar, även om de inte har bidragit och inte svarar på e-postmeddelanden angående samarbeten. Detta är ett brott mot förlagets regler kring författarskap.”⁶

Upplevelser av repression

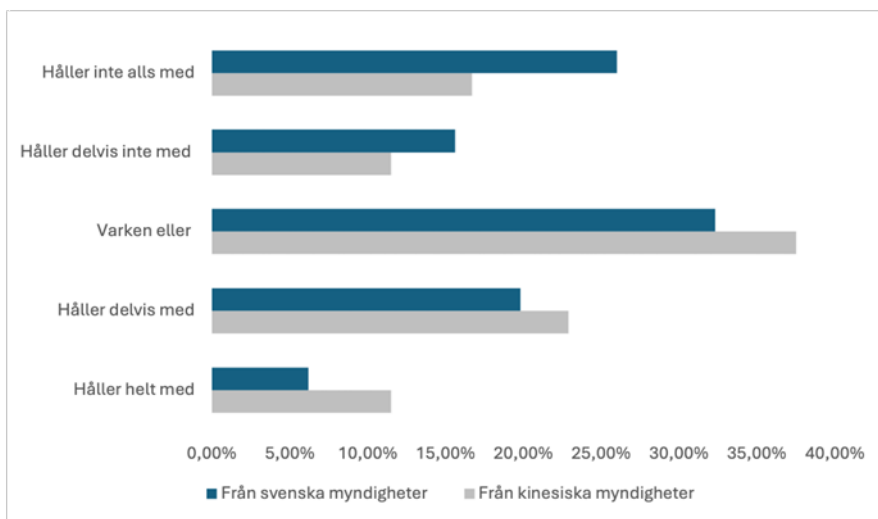
De Kina-samarbetande forskarna ger relativt få exempel på repression från kinesiska aktörer i både enkäten och intervjuerna. Ingen har haft svårt att få visum. En enkätrespondent rapporterar dock att hen blivit frihetsberövad av kinesiska myndigheter och att hens närstående kontaktats av kinesiska myndigheter på grund av ett ärende med koppling till den aktuella forskningen. En annan har blivit trakasserad online och via telefon på grund av att ha uttryckt ämnen som ses som politiskt känsliga i Kina. Det gäller enstaka fall men är ändå allvarliga exempel på högintensiv repression.

Två personer upplevde att de fått publikationer censurerade av kinesiska myndigheter av politiska skäl. Samtidigt tyckte tre personer att de blivit censurerade på motsvarande sätt av svenska myndigheter. En enkätrespondent nämner också att hens kinesiska samarbetspartner tvingats dra sig ur ett publiceringsprojekt av politiska skäl: ”Jag har inte själv drabbats direkt, men en kinesisk doktorand fick inte vara medförfattare till en artikel, bara för att vi hade exempel från kriget mellan Ryssland och Ukraina. När det gällde en annan artikel var vi tvungna att ändra ämnet helt, för att [hen] skulle få tillåtas publicera.”⁷

⁶ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

⁷ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

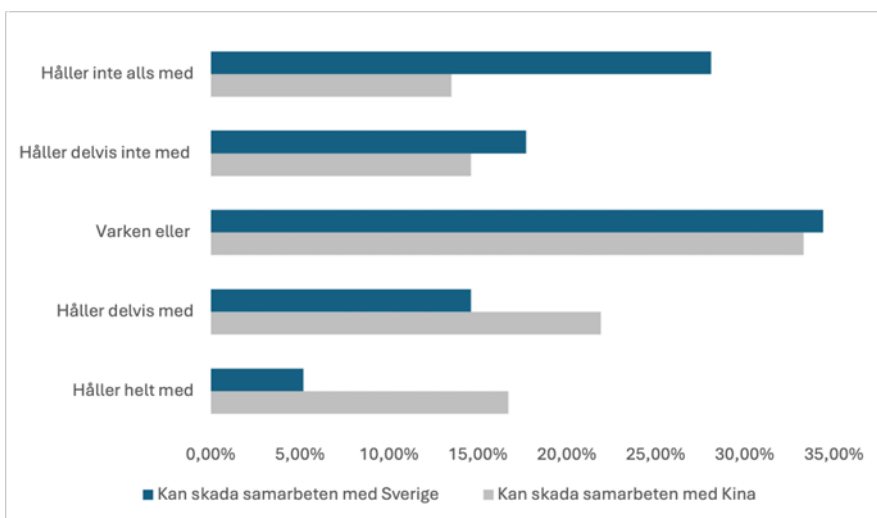
Relativt många Kina-samarbetande forskare är oroliga för vad som kan benämnas lågintensiv repression, från både svenska och kinesiska myndigheter, även om de senare väcker mer oro. Totalt 33 enkätrespondenter (34,4 procent) håller exempelvis helt eller delvis med om att forskare som involverar sig i samarbeten mellan Sverige och Kina riskerar att utsättas för orättvis övervakning från kinesiska myndigheter (26,0 procent har samma upplevelse gentemot svenska myndigheter).

Figur 8. Svar på påståendet "Forskare som samarbetar mellan Sverige och Kina riskerar att drabbas av orättfärdig övervakning".

Totalt 37 enkätrespondenter (38,6 procent) håller helt eller delvis med om att samarbeten med partner i Kina kan skadas om de Sverigebaserade forskarna uttrycker sina politiska uppfattningar (motsvarande andel för samarbete med partner i Sverige är 19,8 procent). Enligt vissa respondenter behövs oftast vad som beskrivs som ganska små politiska justeringar för att accepteras av den kinesiska sidan: "Den viktigaste anpassningen man behöver göra när man arbetar med kineser är att acceptera kinesiska namn på regioner eller länder på de kartor vi publicerar. Vanligtvis når vi en överenskommelse."⁸ En intervjuperson hade medverkat i flertalet artiklar där Taiwan inkluderades som en del av Kina. Intervjupersonen upplevde det som en svår situation att hantera eftersom artiklarna ofta i huvudsak författats av hans kinesiska kollegor. Hen kände dessutom ett ansvar för att de kinesiska kollegorna inte skulle utsättas för fara.

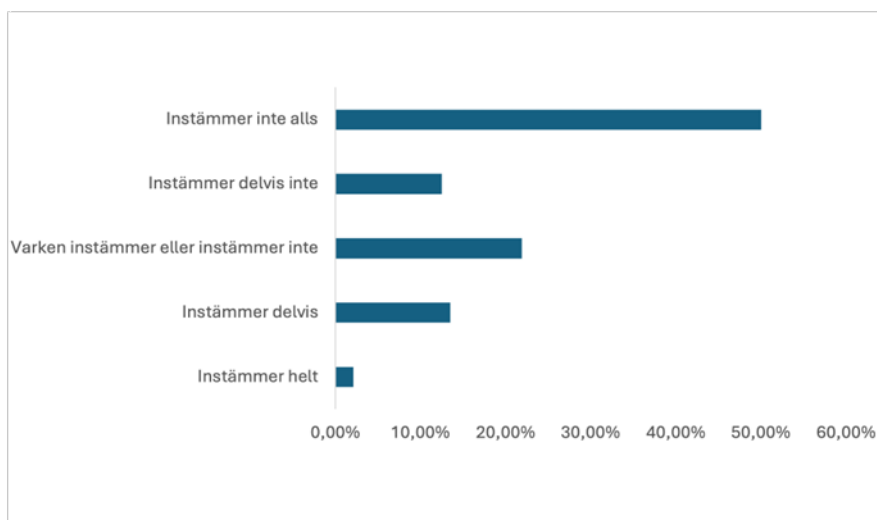
⁸ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

Figur 9. Svar på påståendet "Att uttrycka politiska åsikter kan skada mina samarbeten med partners i Kina och/eller Sverige".

Bland en minoritet av Kina-samarbetande forskare finns även en oro för att utsättas för vad som kan betecknas som hög-intensiv repression. Totalt 15 enkätrespondenter (15,6 procent) höll helt eller delvis med om att deras säkerhet kan påverkas negativt av att resa till Kina, se figur 10. Ett mindre antal uppgav att de känt olust, särskilt när de rest till Kina under de senaste åren: "De första 20 åren av mitt samarbete med Kina var mycket positivt och öppensinnat, men sedan den nya Xi Jinping kom till makten känns det kinesiska samhället mer slutet och osäkert när man är i Kina."⁹ Tre av intervjupersonerna gav liknande svar, men menade att olusten delvis berodde på den negativa bilden av Kina i svenska medier.

⁹ Detta citat utgör en översättning av ett fritextsvar i forskningsenkät 1.

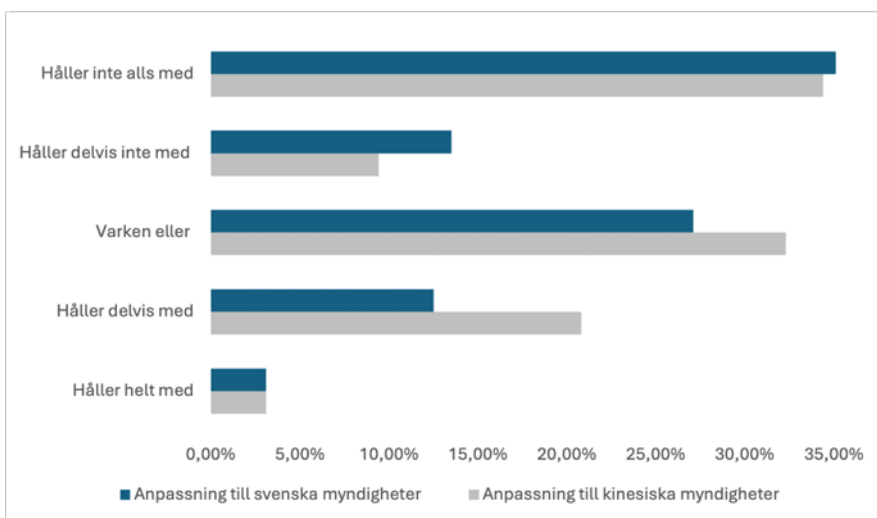

Figur 10. Svar på påståendet ”Min säkerhet kan påverkas negativt när jag reser till Kina”.

Forskare som tillbringat mycket tid i Kina kan ha upplevt lågintensiv repression, exempelvis genom att deras forskning styrts. En forskare hade vid intervjutillfället en gästposition vid ett kinesiskt universitet, och när hen skulle publicera en artikel uppmanades hen att inkludera ett avsnitt om Kinas historiska betydelse för forskningsområdet (ett underämne till fysik) – trots att kinesiska forskare enligt intervjupersonen inte varit viktiga för dess framväxt. I utvecklingen av kurser vid samma universitet ombads lärarna också att inkludera politiskt prioriterade områden i kursinnehållet. Intervjupersonen valde då att inkludera ”innovation” som ett kursstema eftersom det lyfts fram som politiskt prioriterat av det kinesiska kommunistpartiets generalsekreterare Xi Jinping. Enligt intervjupersonen var det relativt lätt för Kina-samarbetande forskare utan kinesisk etnicitet att kringgå många av de politiska krav och riktlinjer som riktas mot de kinesiska universiteten. Hen övervägde ändå att avsluta sin gästposition vid det kinesiska lärosätet på grund av dessa händelser.

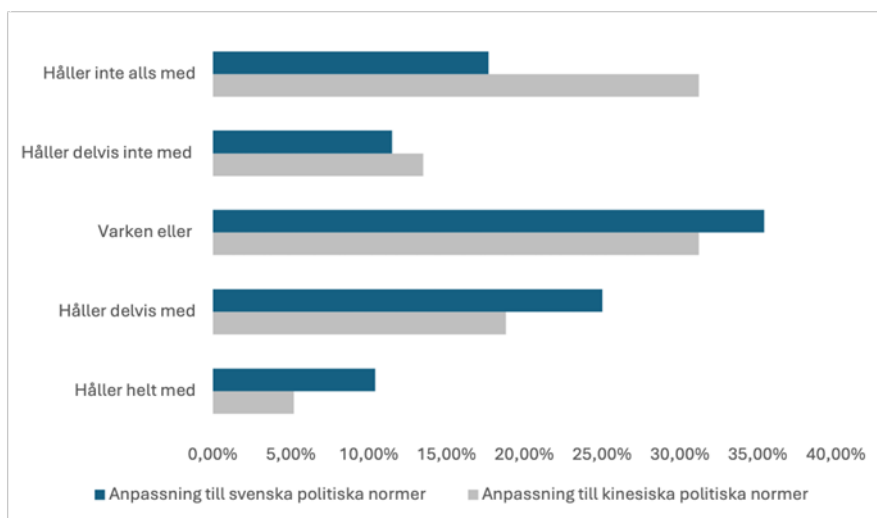
Forskningsstrategier

Sammanfattningsvis ger denna forskningsrapport relativt få konkreta exempel på repression, särskilt högintensiv repression, mot Kina-samarbetande forskare som är baserade på svenska universitet. Som framgår i avsnittet ovan är dock många oroliga för att utsättas, och 23 enkätrespondenter (23,9 procent) håller helt eller delvis med om att forskare anpassar sina forskningsämnen för att undvika negativa konsekvenser från kinesiska myndigheter (motsvarande andel gentemot svenska myndigheter är 15,6 procent).

Figur 11. Svar på påståendet "Forskare anpassar sina forskningsämnen för att undvika negativa konsekvenser från kinesiska och/eller svenska myndigheter".

Däremot anses anpassning till svenska politiska normer vara särskilt viktigt för att utveckla samarbeten mellan Sverige och Kina; 34 enkätresponder (35,4 procent) håller helt eller delvis med om det. När det gäller Kinas politiska normer är det endast 23 enkätresponder (24,0 procent) som helt eller delvis håller med. Detta kan möjligen reflektera att anpassning till svenska politiska normer om hållbarhet, demokrati och mänskliga rättigheter ses som betydelsefullt för att få forskningsmedel, medan brott mot Kinas politiska normer i stället kan leda till negativa sanktioner.

Figur 12. Svar på påståendet ”Anpassning till kinesiska och/eller svenska politiska normer är kritiskt för att kunna utveckla samarbeten mellan Sverige och Kina”.

Missnöje med överdrivet säkerhetsfokus

En stor del av de Kina-samarbetande forskare som deltog i studien uttryckte en frustration kring hur svenska aktörer som universitetsledning, säkerhetsavdelningar och forskarkollegor, hanterar och ser på samarbeten med Kina. Dessa aktörers agerande grundar sig delvis i arbetet med att hantera vad som ses som kinesisk auktoritarianism, och därför tar vi upp detta här.

Många Kina-samarbetande forskare anser att universitetsledningar är okunniga om och fördomsfulla mot Kina, vilket ger dem en överdrivet negativ syn på svensk-kinesiska forskningssamarbeten. En intervjuperson berättade exempelvis att vicerektorn på hens lärosäte förhållat flera forsknings-samarbeten genom att medvetet dröja med att skriva på samarbetsdokument. Prefekten på forskarens institution hade också förklarat att vicerektorn var ideologisk motståndare till alla typer av samarbeten med Kina. Intervjupersonen upplevde att universitetsledningens negativa attityd ledde till att kinesiska samarbetspartner som rest till Sverige fick ett betydligt sämre bemötande än svenska forskare i Kina. För intervjupersonen upplevdes detta som särskilt olyckligt eftersom Kina har en ledande position inom ämnet (datavetenskap).

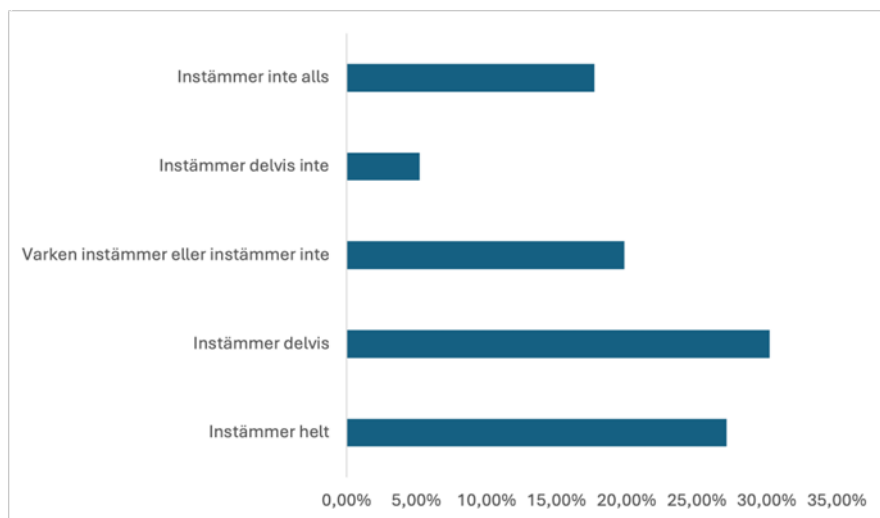
Åtgärder av lärosätens säkerhetsavdelningar upplevdes också som betungande och byråkratiska av många intervjupersoner. Ett exempel är att kraven på bakgrundskontroller vid rekryteringsprocesser ofta är högre för kinesiska kandidater än för kandidater från många andra länder. Granskning av CV:n tar exempelvis mer tid när eventuella tidsluckor i tjänste-

ansökningar från kinesiska kandidater ska identifieras och förklaras. Ett annat exempel är att det ibland endast är vissa forskare i en forskningsgrupp som får tillgång till ett datamaterial, vilket komplicerar datahanteringen. En intervjuperson upplever att de höjda säkerhetskraven gör det allt svårare att genomföra fri forskning:

Säpo har väl varit här, jag har varit med på möten. Den bild som målas upp är inte att det är fri forskning vi ser framför oss, utan det blir mer och mer begränsat av vad man kan göra med samarbeten och så. Och det tycker jag känns lite, vi är ju inte där än, men hur man ska hantera det här. Det känns lite svårt.

Flera respondenter är också irriterade över fördomar och rasism mot kinesiska forskare, doktorander och studenter, och tar upp rykten eller ”skit-snack” i lunchrum och korridorer om att kinesiska kollegor kommer att stjäla vetenskapliga hemligheter. Enligt flera av intervjupersonerna är dessa anklagelser grundlösa eftersom Kina numera ligger långt före Sverige inom många forskningsområden.

Slutligen finns det en utbredd upplevelse av att forskningssamarbetena har skadats av ett ökat fokus på säkerhetsfrågor och de försämrade politiska relationerna mellan Sverige och Kina. Totalt 55 enkätrespondenter (57,3 procent) håller helt eller delvis med om politiska hinder påverkat samarbeten mellan Sverige och Kina negativt, se figur 13.

Figur 13. Politiska hinder har lett till nedskärningar av samarbeten mellan Sverige och Kina.

Slutsats

Syftet med denna rapport har varit att undersöka om/hur Kinas auktoritära politiska system påverkar svensk-kinesiska forskningsrelationer. Vår översiktsstudie av tidigare litteratur pekar på att den akademiska sektorn i andra västliga demokratier utsätts för kooptering och repression av Kina. Kooptering förekommer exempelvis i form av att forskare, framför allt Kinavetare, erbjuds finansiella fördelar för att inte agera emot det kinesiska kommunistpartiets intressen samt för att exempelvis skriva positivt om Kina och delta i politiskt färgade konferenser. Internationellt utsätts Kinavetare för både låg- och högintensiv repression. Exempel på lågintensiv repression är fysisk och digital övervakning och svårigheter att få visum och tillgång till arkivmaterial, medan högintensiv repression kan omfatta hot mot individen och de närstående, utfrågningar, trakasserier, sabotage och frihetsberövande. Universitetsanknutna personer med kinesisk bakgrund, framför allt studenter, tycks också vara särskilt utsatta för auktoritär påverkan. Däremot finns få exempel på att Kina-samarbetande forskare utan kinesisk bakgrund utsätts för repression, och särskilt högintensiv repression är ovanligt.

Även den empiriska studien visar att Kinavetare och Kina-samarbetande forskare utsätts för olika former av auktoritär påverkan. Repression mot Kinavetare är relativt vanligt förekommande; de har bland annat nekats visum, tillgång till arkivmaterial och möjlighet att göra fältstudier i Kina. Särskilt allvarligt är att Sverigebaserade Kinavetare utsätts för både hög- och lågintensiv repression inom Sveriges gränser.

En stor andel av Kinavetarna (73,9 procent) anser att självcensur är ett problem inom forskningsområdet: 30,4 procent av enkätrespondenterna har anpassat forskningsprojekts fokus eller språk för att göra dem mindre känsliga medan 13,0 procent avstått från att gå vidare med eller publicera forskningsprojekt. Intervjupersonerna och vissa enkätrespondenter poängterar dock att självcensur överlappar med pragmatiska forskningsstrategier, det vill säga att ta hänsyn till vad som är möjligt att genomföra. Intervjupersonerna är också oroliga för att drabbas av repression vid resor till Kina.

Av de Kina-samarbetande forskarna tycker 88,5 procent att svensk-kinesiska samarbeten fungerar väl, och flera intervjupersoner och enkätrespondenter anser att svenska universitetsledningarna och kollegor har en överdrivet negativ bild av dessa forskningssamarbeten. Många upplever att svensk

byråkrati och svenska säkerhetsrutiner blir ett hinder för svensk-kinesiska forskningssamarbeten.

Auktoritär påverkan drabbar även Kina-samarbetande forskare, även om det är ovanligt: 8,3 procent säger sig ha blivit erbjudna finansiella eller andra fördelar av kinesiska samarbetspartner eller myndigheter. Sådana erbjudanden innebär risk för kooptering. Vissa forskare har uppskattat dessa erbjudanden medan andra upplevt dem som obehagliga. Det finns även exempel på att Kina-samarbetande forskare utsatts olika typer av repression, framför allt lågintensiv sådan. Forskare har tvingats att ändra innehåll i forskningsartiklar, exempelvis genom att ta bort exempel från rysk-ukrainska kriget eller att använda kinesiska namn på geografiska regioner.

Vidare finns en oro för att utsättas för repression vid resor till Kina, och en viss upplevelse av att själv censur förekommer även bland Kina-samarbetande forskare. Totalt 15,6 procent av de Kina-samarbetande forskare som besvarade enkäten höll helt eller delvis med om att deras säkerhet kan påverkas negativt av att resa till Kina. Dessutom anser 23,9 procent att forskare anpassar sina forskningsämnen för att undvika negativa konsekvenser från kinesiska myndigheter (motsvarande andel för anpassning gentemot svenska myndigheter är 15,6 procent).

Sammanfattningsvis visar rapporten att auktoritär påverkan förekommer inom svensk-kinesiska forskningsrelationer. Kinavetare utsätts för auktoritär påverkan i högre grad än Kina-samarbetande forskare. Översiktsstudien indikerar också att personer med kinesisk bakgrund är särskilt utsatta. Det är dock möjligt att problemet är mer omfattande än vad som framgår här eftersom ämnet är känsligt och alla kanske inte vågar svara sanningsenligt eller ens delta i undersökningar av denna typ. Samtidigt anger de flesta Kina-samarbetande forskare att auktoritär påverkan inte är ett problem för dem och att svensk-kinesiska forskningssamarbeten fungerar mycket väl.

Policyrekommendationer

Med utgångspunkt från resultaten i denna rapport presenterar vi ett antal policyrekommendationer. Rekommendationerna riktas främst till svenska lärosäten samt de nationella myndigheter som ansvarar för lärosätenas utveckling. De nyinrättade roller som vi föreslår skulle förslagsvis kunna utgöra deltidstjänster som kan sökas av lärosätenas lektorer. Med tanke på många lärosätens svåra ekonomiska situation bör de policyförslag som framförs i denna rapport finansieras med öronmärkta statliga medel utöver den befintliga budgeten för högre utbildning och universitetsforskning.

1. Svenska lärosäten bör utveckla konkreta strategier och handlingsplaner för att hantera den auktoritära påverkan som forskare utsätts för, med exempelvis riktlinjer för hur en enskild forskare ska hantera möjliga koopteringsförsök. Lärosäten bör också vidta konkreta åtgärder när en forskare till exempel utsätts för hot, för att tillgodose personens behov av stöd och säkerhet. Etablerade riktlinjer kring ansvarsfull internationalisering bör utvecklas för att auktoritär påverkan ska kunna hanteras mer effektivt.
2. Forskare som samarbetar med Kina och andra auktoritära länder bör få grundläggande information om dessa staters politiska system och metoder för auktoritär påverkan. Icke-landspecifika insatser för att höja medvetenheten om risker med internationalisering genomförs redan. Det finns dock ett behov av att sprida kunskap om hur auktoritära regimer som den kinesiska mer specifikt påverkar forskningsrelationer. Andra myndigheter samt icke-statliga organisationer med relevant kunskap bör uppmuntras att genomföra dessa kunskapshöjande insatser tillsammans med lärosäten.
3. Nya administrativa roller på lärosäten med bredare kompetens, som ansvarar för både säkerhetsfrågor och internationaliseringsfrågor bör utvecklas. Många forskare är frustrerade över svenska lärosätens sätt att hantera forskningssamarbeten med Kina, och upplever en brist på förståelse för betydelsen av forskning med Kina från delar av universitetens funktioner. Nya roller med kunskap inom både säkerhet och forskningens internationalisering kan underlätta dialogen mellan funktionerna och skapa djupare förståelse för forskarnas perspektiv.
4. I en tid av ökad politisk polarisering och demokratisk tillbakagång löper forskare och studenter större risk att bli utsatta för politiskt motiverade attacker från såväl inhemska som utländska aktörer. Lärosäten kan svara på denna utmaning genom att inrätta nya roller som ansvarar för att sprida information om akademisk frihet, kartlägga politiskt motiverade hot mot forskare och studenter samt stötta de som utsätts.

Litteraturlista

- Ainge Roy, E. (23 januari 2019). 'I'm being watched': Anne-Mary Brady, the China critic living in fear of Beijing. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/world/2019/jan/23/im-being-watched-anne-marie-brady-the-china-critic-living-in-fear-of-beijing>
- Almén, O., Lund, A., Lindén, K., Engqvist, M., & Ekman, I. (2023). *Diaspora och påverkan från främmande makt—En översikt över fem staters extraterritoriella auktoritära styre*. Totalförsvarets forskningsinstitut.
- Amnesty International. (2024). *China: "On my campus, I am afraid": China's targeting of overseas students stifles rights*. Amnesty International.
- Brady, A-M. (2017). *Magic Weapons: China's political influence activities under Xi Jinping*. Conference paper.
- Brady, A.-M. (2018). China in Xi's "New Era": New Zealand and the CCP'S "Magic Weapons." *Journal of Democracy*, 29(2), 68–75. <https://doi.org/10.1353/jod.2018.0026>
- Brainard, J., & Normile, D. (2022). China rises to first place in most cited papers. *Science*, 377(6608), 799. <https://doi.org/10.1126/science.ade4423>
- Brax, D. (2024). *Utsatthet vid svenska universitet och högskolor: En undersökning om trakasserier, hot och våld mot forskare och lärare*. Nationella sekretariatet för genusforskning.
- China Students and Scholars Association in Sweden. (2023). *Ruidian Zhongguo xuesheng xuezhe xuexi shenghuo shouce (di er ban)* 瑞典中国学生学者 学习生活手册 (第二版) [Broschyr om studier och livet i Sverige för kinesiska studenter och forskare]. <https://www.cssa.se/>
- Davenport, C. (2007). State Repression and Political Order. *Annual Review of Political Science*, 10(1), 1–23. <https://doi.org/10.1146/annurev.polisci.10.101405.143216>
- Davenport, D., & Inman, M. (2012). The State of State Repression Research Since the 1990s. *Terrorism and Political Violence*, 24(4), 619–634, <https://doi.org/10.1080/09546553.2012.700619>
- Dewan, Shaila. (18 april 2008). Chinese student in U.S. is caught in confrontation. *New York Times*. <https://www.nytimes.com/2008/04/17/us/17student.html>
- d'Hooghe, I., Montulet, A., de Wolff, M., & Pieke, F.N. (2018). *Assessing Europe-China Collaboration in Higher Education and Research*. Leiden Asia Centre.
- d'Hooghe, I., & Martin, X. (2024). *Dutch collaboration with PhD students sponsored by the China Scholarship Council*. Netherlands Institute of International Relations Clingendael.
- Earl, J. (2011). Political Repression: Iron Fists, Velvet Gloves, and Diffuse Control. *Annual Review of Sociology*, 37(1), 261–284. <https://doi.org/10.1146/annurev.soc.012809.102609>
- Edström, E. S. (2023). *Ro med kommunistpartiets åror: En granskning av den kinesiska medienärvaron i Sverige*. Nationellt kunskapscentrum om Kina.

- <https://kinacentrum.se/publikationer/ro-med-kommunistpartiets-aror-en-granskning-av-den-kinesiska-medienarvaron-i-sverige/>
- Fan, Y., Pan, J., & Zhang, T. (2024). Gender and Political Compliance Under Authoritarian Rule. *Comparative Political Studies*, <https://doi.org/10.1177/00104140241283007>
- Forsberg, E., Pohl, H., & Shih, T. (2023). *Swedish-Chinese Research Collaborations: Patterns and Approaches* (STINT-rapport 23:02). Stiftelsen för internationalisering av högre utbildning och forskning.
- Francisco R. (1996). Coercion and protest: an empirical test in two democratic states. *American Journal of Political Science*. Vol 40(4), 1179-1204. <https://doi.org/10.2307/2111747>
- Freedom House. (2021). *China: transnational repression origin country case study*. <https://freedomhouse.org/report/transnational-repression/china>
- Gerschewski, J. (2023). *The two logics of autocratic rule*. Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781009199407>
- Gerschewski, Johannes (2013) The three pillars of stability: legitimation, repression, and co-optation in autocratic regimes. *Democratization*, 20(1), 13-38, <https://doi.org/10.1080/13510347.2013.738860>
- Gladstone, Z., Ho, J., & Wang, J. (2024). *Unraveling China's Attempts to Hinder Academic Freedom: Confucius Institutes*. Human Rights Foundation. <https://archive.hrf.org/unraveling-chinas-attempts-to-hinder-academic-freedom-confucius-institutes/>
- Glasius, M. (2018). Extraterritorial authoritarian practices: a framework. *Globalizations*, 15(2), 179–197.
- Gorokhovskaia Y, & Vaughan, G. (2024). *Addressing Transnational Repression on Campuses in the United States*. Freedom House. <https://freedomhouse.org/report/transnational-repression/2024/addressing-transnational-repression-campuses-united-states>
- Greitens, S. C., & Truex, R. (2020). Repressive Experiences among China Scholars: New Evidence from Survey Data. *The China Quarterly*, 242, 349–375. doi:10.1017/S0305741019000365
- Han, S., & Xu, X. (2019). How far has the state ‘stepped back’: An exploratory study of the changing governance of higher education in China (1978–2018). *Higher Education*, 78(5), 931–946.
- Hibbs, D. A. (1973). *Mass Political Violence: A Cross-National Causal Analysis*. Wiley.
- Human Rights Watch. (2021). *They Don't Understand the Fear We Have: How China's Long Reach of Repression Undermines Academic Freedom at Australia's Universities*. <https://www.hrw.org/report/2021/06/30/they-dont-understand-fear-we-have/how-chinas-long-reach-repression-undermines>
- Jian, H., & Mols, F. (2019). Modernizing China's Tertiary Education Sector: Enhanced Autonomy or Governance in the Shadow of Hierarchy? *The China Quarterly*, 239, 702–727.
- Joske, A. (2020). *The party speaks for you: Foreign interference and the Chinese Communist Party's united front system* [Policy Brief Report 32]. Australian Strategic Policy Institute. <https://www.aspi.org.au/report/party-speaks-you/>
- Kennedy, S. (Red.) (2024). *U.S.-China scholarly recoupling: Advancing mutual understanding in an era of intense rivalry*. Center for Strategic and International Studies.

- Kennedy, M., & Phillips, T. (2017, augusti 21). Cambridge University Press backs down over China censorship. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/education/2017/aug/21/cambridge-university-press-to-back-down-over-china-censorship>
- Lau, Jessie. (25 Mars 2024). Threats, fear and surveillance: how Beijing targets students in the UK who criticise regime. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/global-development/2024/mar/25/china-students-uk-beijing-transnational-repression-surveillance>
- Lemon, E., Jardine, B., & Hall, N. (2023). Globalizing minority persecution: China's transnational repression of the Uyghurs. *Globalizations*, 0(0), 1–17.
- Leng, N., & Plantan, E. (2025). Disappearing Research: Academic Control and Self-Censorship in China. *The China Journal* 94(242): 000-000, Förhandspublicering online. <https://doi.org/10.1086/735160>
- Li, Yiyang. (2 april 2025). What are Confucius Institutes and why are some universities cutting ties? *ABC news*. <https://www.abc.net.au/news/2025-04-02/what-we-know-about-confucius-institutes-explainer/105121890>
- Lichbach, M. I., & Gurr, T. R. (1981). The conflict process—a formal model. *Journal of Conflict Resolution* 25(1), 3–29.
- Lindberg, Frida. (2023). *Kinas transnationella repression – förtryck utanför landets territorium*. Nationellt kunskapscentrum om Kina. https://www.ui.se/globalassets/ui.se-eng/publications/other-publications/Kinas_transnationella_repression_fortryck_utanfor_landets_territorium.pdf
- Lloyd-Damjanovic, A. (2018). *A Preliminary Study of PRC Political Influence and Interference Activities in American Higher Education*. Wilson Center. <https://www.wilsoncenter.org/publication/preliminary-study-prc-political-influence-and-interference-activities-american-higher>
- Loubere, Nicholas. (2018). How the Chinese censors highlight fundamental flaws in academic publishing. *Made in China Journal* 3(4): 22-25.
- Marginson, S. (2022). 'All things are in flux': China in global science. *Higher Education*, 83(4), 881–910.
- Mo Welin, E. (2024). *Research security as part of the EU's economic security strategy*. Nationellt kunskapscentrum om Kina. <https://kinacentrum.se/en/publications/research-security-as-part-of-the-eus-economic-security-strategy/>
- Moss, D. M. (2016). Transnational Repression, Diaspora Mobilization, and the Case of The Arab Spring. *Social Problems*, 63(4), 480–498.
- National Science Board, National Science Foundation. (2023). *Publications output: U.S. trends and international comparisons* (Science and Engineering Indicators 2024, NSB-2023-33). National Center for Science and Engineering Statistics. <https://nces.nsf.gov/pubs/nsb202333>
- Olsson, Jojje. (22 april 2020). Sverige första europeiska land att stänga alla Konfuciusinstitut och ”Konfucius-klassrum”. *Kinamedia*. <https://kinamedia.se/2020/04/22/sverige-forsta-europeiska-land-att-stanga-alla-konfuciusinstitut-och-konfucius-klassrum/>
- Peterson, R. (2017a). Confucius Institutes on Campus: A New Threat to Academic Freedom. *Academic Questions*, 30(3), 327–334.
- Peterson, R. (2017b). *Outsourced to China: Confucius Institutes and soft power in American higher education*. National Association of Scholars (NAS). <https://www.nas.org/reports/outsourced-to-china/full-report>

- Przeworski, Adam. (1991). *Democracy and the Market: Political and Economic Reforms in Eastern Europe and Latin America*. Cambridge: Cambridge University Press.
- Redden, E. (2014). *Censorship at China Studies Meeting*. Inside Higher Ed. <https://www.insidehighered.com/news/2014/08/06/accounts-confucius-institute-ordered-censorship-chinese-studies-conference>
- Regeringen. (2019). *Arbetet i frågor som rör Kina*. Stockholm: Regeringskansliet. <https://www.regeringen.se/contentassets/8a6d4e54b01d48ed9c196a252d09aff4/arbetet-i-fragor-som-ror-kina-skr-2019-20-18.pdf>
- Scholars at risk. (2019). *Obstacles to Excellence: Academic Freedom & China's Quest for World Class Universities*. <https://www.scholarsatrisk.org/resources/obstacles-to-excellence-academic-freedom-chinas-quest-for-world-class-universities/>
- Shambaugh, D. (2007). China's Propaganda System: Institutions, Processes and Efficacy. *The China Journal*, 57(57), 25–58.
- Shih, T. (2024). Geopolitisk rivalitet och en förändrad syn på internationella forskningssamarbeten – svenska erfarenheter. *Skandinavisk tidskrift för Internationella studier*, 82(1), 25–35.
- Statistiska centralbyrån. (2024). *Inresande studenter i svensk högskoleutbildning läsåren 2014/15–2023/24 efter geografiskt område, land och kön. Nya inresande och samtliga* [Dataset].
- Sundqvist, G., & Lindberg, F. (2022). *Statliga kinesiska påverkansoperationer mot demokratin i svenska kommuner*. Nationellt kunskapscentrum om Kina. <https://kinacentrum.se/publikationer/statliga-kinesiska-paverkansoperationer-mot-demokratin-i-svenska-kommuner/>
- Tanneberg, D. (2019). Political Repression. *The Handbook of Political, Social, and Economic Transformation*. Oxford University Press. <https://doi.org/10.1093/oso/9780198829911.003.0066>
- Tardell, M. (2021). *Swedish experiences of research collaboration with China: Challenges and the way forward*. Nationellt kunskapscentrum om Kina. <https://kinacentrum.se/publikationer/swedish-experiences-of-research-collaboration-with-china-challenges-and-the-way-forward/>
- Tilly, C. (1978). *From mobilization to revolution*. Random House.
- Tsourapas, G. (2021). Global Autocracies: Strategies of Transnational Repression, Legitimation, and Co-Optation in World Politics. *International Studies Review*, 23(3), 616–644.
- UK-China Transparency. (2025). *Cold crisis: Academic freedom and interference in China studies in the UK*. UK-China Transparency. <https://ukctransparency.org/new-ukct-report-on-china-studies/>
- Universities UK. (n.d.). UK higher education data – international [Web page]. Universities UK. <https://www.universitiesuk.ac.uk/what-we-do/policy-and-research/publications/features/uk-higher-education-data-international>. <https://www.universitiesuk.ac.uk/what-we-do/policy-and-research/publications/features/uk-higher-education-data-international>
- Utrikespolitiska institutet. (2021). *UI condemns Chinese sanctions on Björn Jerdén*. <https://www.ui.se/english/news/2021/ui-condemns-chinese-sanctions-on-bjorn-jerden/>
- V-Dem (Varieties of Democracy Institute). (2025). Country Graph [Interaktiv graf]. https://v-dem.net/data_analysis/CountryGraph/

- Välvirronen, E., & Saikkonen, S. (2021). Freedom of Expression Challenged: Scientists' Perspectives on Hidden Forms of Suppression and Self-censorship. *Science, Technology, & Human Values*, 46(6), 1172–1200. <https://doi.org/10.1177/0162243920978303>
- Wackenhut, A. F. (2024). Tracing Shifting Host Country Problematicization(s) of Transnational Repression: The Evolution of Swedish Efforts to Counter "Refugee Espionage". *Democracy and Security*, 20(4), 347–364. <https://doi.org/10.1080/17419166.2024.2360891>
- Wagner, C. S., Zhang, L., & Leydesdorff, L. (2022). A discussion of measuring the top-1% most-highly cited publications: Quality and impact of Chinese papers. *Scientometrics*, 127(4), 1825–1839. <https://doi.org/10.1007/s11192-022-04291-z>
- Wintour, Patrick. (12 oktober 2020). Academics warn of 'chilling effect' of Hong Kong security law. *The Guardian*. <https://www.theguardian.com/education/2020/oct/12/academics-warn-of-chilling-effect-of-hong-kong-security-law>
- Wolk, Sanna. (17 maj 2024). Replik: Hårda ord behövs när den politiska styrningen öka. *Universitetsläraren*. <https://universitetslararen.se/2024/05/17/replik-harda-ord-behovs-nar-den-politiska-styrningen-okar/>
- Wong, K. C.-P. (2024). Sowing Hate, Cultivating Loyalists: Mobilizing Repressive Nationalist Diasporas for Transnational Repression by the People's Republic of China Regime. *American Behavioral Scientist*, 68(12), 1655–1678.
- Wong, M. Y. H., & Kwong, Y. (2019). Academic Censorship in China: The Case of The China Quarterly. *PS: Political Science & Politics*, 52(2), 287–292.